ҮРЭНДЭ ТАРЯА ХУДАЛДАХА, ТУШААХА ГРАФИГАА ДҮҮРГЭХЭ ГЭЭШЭ
КОЛХОЗ, СОВХОЗ БҮХЭНЭЙ АРЮУН УЯЛГА

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 206 (10267) | 1963 оной августын 31, суббото | Сэн 2 мүнгэн

* * *

КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ

...АМАР, ҮБЭЛЭИ САГТА ЭБЭРТЭ БОДО МАЛ ...БЭЛШЭЭН, ШАХАН ТАРГАЛУУЛХА ТУХАЙ

...мяха худалдаха түсэбөө колхоз, совхоз ...бол бэелүүлхын тула КПСС-эй обком, рес... Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол абаба. ...лой ёһоор бүхыдөө 55 мянган толгой эбэр... ...лые түргэн болзорто шахан таргалуулха ...правлени бүхэндэ хүргэгдөө.

... оной сентябриин 10 хүрэтэр түргэн бол... ...гдаха малай гүүртэнүүдые эмхидхэхэ, ма... ...нь шэгнэжэ, мал адуулагшадта актаар дал... ...э бүхэндэ ямар болзорто малаа шахажа, хэ... ...э тушаахаб гэһэн болзор тодорхойлхоор үй... управленинүүд, совхозуудай дирекцинүүд, ...й правленинүүд уялгалагдаба. Малые тар... болзор 2,5—3 һараһаа удаан байхагүйгөөр, ... малай шэгнүүр 290—300 килограммһаа болгогдохоор хараалагданхай.

...уулагшадай ажалай түлөөһые имагтал ма... ...рые дээшэлүүлһээрнь, болзор соогоо малаа ...а шадаһаарнь тогтоохо гэжэ хараалагдаба.

Малаа һайнаар таргалуулһан малшадые материальна болон бусад аргаар урмашуулха хэмжээнүүдые хараалхаар колхоз, совхозуудта дурадхагдаба.

Малые бэлшээн, шахан таргалуулха хэрэгые һайжаруулха, малай шэгнүүр нэмээхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ эрилтэ «Скотооткорм» трестын, Улаан-Үдын болон Хэрэнэй «Скотимпорт» конторынхидтэ табигдаба.

Һүрэгүүдээ ашаг шэмэ ехэтэй, үүлтэртэ малаар олошоруулхын тула колхоз, совхозуудые арад зонһоо тугал, буруунӯудые худалдажа абахыень эмхидхэхээр Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ Министерствые, үйлэдбэриин управленинүүдые, партийна комитедүүдые, аймгүйсэдкомуудые уялгалба.

Малые түргэн болзорто таргалуулжа байһан түрүү малшадай дүй дүршэлые хэблэлдэ саг үргэлжэ харуулжа, радиогоор дамжуулжа байхыень республикын болон нютагуудай газетэнүүдэй редакцинүүдые, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радио-дамжуулгын болон телевэдениин комитедые уялгалаа.

...НИ ҮРЭЖҮҮЛГЭДЭ—ОНСО АНХАРАЛ

...икын үйлэдбэриин уп... бүхэндэ, колхоз, совхоз ...нин бүриһөө хурьга ...гэшье толгой гарзагүй... ...н бүтэнөөр түлжүүлхэ ... ехэ харюусалгатай зо... ...игдана. Энэ зорилгые ... арга боломжо ажахы ...үрэн бии. Тиимэ арга ... бии байһыень түрүү... ...үй дүршэл эли тодоор ... 1963 ондо хурьга түл... хонишодой мүрысөөнэй ...бликын Министрнүүдэй ...энэ һаяхана хаража ...0 хонин бүхэнһөө 100 ...ьга абаад, нэгэшье тол... ...луулангүй, тобир тарга... ...жүүлжэ байһан түрүү ... «1963 оной республи... ...и хонишон» гэһэн нэрэ ...һон, мүнгэн шангуудые ... байна.

...ажахынуудай, түрүү хо... ...дүй дүршэл дээрэһээ ...эхэдэ, нэгэшье хониной ...үйгөөр, хонидоо саг ...кусственна аргаар үрэ... ...түрэхэ хонидоо хайха... ... һайнаар харууһалаад, ...ын тэжээлээр эдеэлүү... ...и ушарта хонин бүриһөө ...абол абтана. Эндэ ис... ...а үрэжүүлгын айхабтар ... шанартай байһыень он... ...лэмээр. Искусственна ... өөрынгөө удха шана... ...р хабарай тарилгатай ... жэшээтэй. Хабарай та... ...н богонихон болзор соо, ...н шанартайгаар үнгэр... ...ахынууд жэл бүхэндэ ...н ургаса абадаг ха юм. ...нги хонидоо саг сооонь ...на аргаар, һайнаар ...э шадаһан ажахынууд ...һөө хурьга абадаг, нэ... ...нёо һубайруулдаггүй

... республикын колхоз, ...а хонидоо үрэжүүлгын ...ун үе ерээд байна. Теэд ... харюусалгатай хүдэл... ... ажахынуудта ехэ ...гөөр эмхидхэгдэнхэй, ... зарим ударидагшад ...һо тэдыгээр хандана, ...на үрэжүүлгэ эрдэм ...абаряар, түсэбэй ёһоор ...донотгүй, «хусын бай... ... хонид түрэнэл бээз» ...тэй будүүлиг заншал ...шарнууд үзэгдэнэ. За... ...эриин управленинүүд... ... колхоз, совхозуудта ... искусственна аргаар ...н хангалтагүйгөөр эм... ...ние энээнһээ ондоо шалтагаанаар тайлбарилхын аргагүй. Хориин, Хяагтын, Зэдын үйлэдбэриин управленинүүдэй (эдэ хадаа хонёор эгээл баян управленинүүд ха юм) ажахынуудта хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэ илангаяа хангалтагүй байна. Жэшээлхэдэ, августын 25-ай байдалаар, Хориин үйлэдбэриин управлениин Хүрбын совхоз 10000 хони үрэжүүлхэ түсэбтэй аад, миил 880 хони, Нарһатын совхоз 33000 хонидһоо 2700 толгой, Яруунын совхоз 12200 хонидһоо 1350 гаран толгой, Онохойн совхоз 17000 хонидһоо миил 4400 толгой үрэжүүлээд байна. Тиихэдэ Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Октябрьский» совхоз 49400 хонидһоо оройдоо 5540 гаран хони, Хяагтын үйлэдбэриин управлениин «Эрдэм» колхоз 12050 хонидһоо миил 310 гаран толгой, Сэлэнгын совхоз 28350 толгойһоо 5360 гаран хони үрэжүүлэнхэй. Эдэ жэшээнүүд дээрэһээ тоолоод үзэхэдэ, үрэжүүлэгдэһэн хонидынь оройдоол 10 гаран процент болоно. Сэхыень хэлэхэдэ, мүнөө үедэ ажахынууд ороондо орохо хонидойнгоо 40—50 процентые үрэжүүлээд байхаар байгаа бшуу. Тиимэһээ энэ шухала хүдэлмэри унжагайрхаяа һанажа байна. Энээн тушаа бушуу түргэн хэмжээ абажа, хонидой искусственна үрэжүүлгые хурдадхамаар болоо.

Тиихэдэ зарим ажахынуудта ехэ тэсэшэгүй ушарнууд тохёолдоно. Жэшээнь, искусственна үрэжүүлгэ һайнаар эмхидхэхын орондо, харин бэдэрдэг хусануудые хонин һүрэг соогоо миил табижархёод, хонидоо үрэжүүлэгдэһэндэ тоолоһон бэеэрээ, худал хуурмаг мэдээ хүргэдэг хойрог этэгээдүүд хаа яа дайралдана. Хэжэнгын совхозой 2-дохи фермын (эрхилэгшэнь Б. Намдаков) хонишон В. Галсановай отарада техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлдэг С. Ринчинова иимэ муухай хойрог зан гаргажа, худал хуурмаг мэдээ хүргэһэн байна. Тус колхозой бусадшье зарим фермэнүүдтэ баһал иимэрхүү ушарнууд үзэгдэһэн байха. Иимэ хүнүүд иихэдээ хэниие мэхэлнэ гээшэб, хэндэ хохидол үзүүлнэ гээшэб? Өөһэдыгөө мэхэлнэ, совхозоо, гүрэнөө мэхэлнэ, совхоздоо, гүрэндөө хохидол ушаруулна. Энэ хадаа ехэ гэмтэ ябадал хэһэн ушар болоно. Энээндэ ондоо сэгнэлтэ үгэхын аргагүй. Энэ мэтын худалша этэгээдүүдтэй эрид шангаар тэмсэжэ, хонидой искусственна үрэжүүлгые зүбөөр, һайнаар эмхидхэхэ, энэ хүдэлмэриин хэр зэргээр ябажа байһыень ходо шалгажа байха, энэ ажалда үнэн сэхэ хүнүүдые табиха шухала.

Олохон колхоз, совхозуудта жэлһээ жэлдэ яахадаа хонид олоороо һубайрнаб, хонин бүриһөө хурьга абаха ябадал яахадаа хангагданагүйб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ хонидые ороондо оруулха хэрэгтэ иимэ ехэ дутуу дундануud, алдуу эндүүнүүд тохёолдоно. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ баһал иимэрхүү дутагдалнууд ушардаг байгаа ха юм. Теэд яахадаа дахинаа дабтагданаб гэхэдэ, үйлэдбэриин управленинүүдэй мэргэжэлтэд, колхозуудай правленинүүд, совхозуудай дирекцинүүд энээнһээ шухала тобшолол хэнэгүй, энээн тушаа эрид шанга хэмжээ абанагүй. Дутуу дундануудаа дабтахаяа болихоор саг ерээ.

Хонин һүрэгөө саашадаа эрид түргэн олошоруулха талаар энэ жэлдэ илангаяа ехэ харюусалгатай зорилго республикымнай хонишод урдаа табинхай. 1963 ондо аяар 820 гаран мянган толгой хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ гэһэн зорилго хараалагданхай. Энэ талаар үйлэдбэриин управлени бүхэнэй, колхоз, совхоз бүхэнэй түсэбөө дүүргэөд, хонидоо дууһыень саг соонь үрэжүүлээд байгаа һаань, хараалһан зорилгоёо республикымнай хонишодой нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаха байһаниинь лабтай.

Энэ жэлдэ колхоз, совхоз бүхэн нэгэшье хони һубайруулха ёһогүй. Тиихын тулада искусственна үрэжүүлгын пунктнуудые зүбөөр хүдэлгэхэ, техник-үрэжүүлэгшэдэй хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ, тэдээндэ бодото туһа хүргэхэ, үрэжүүлгын хүдэлмэриин ямар ябажа байһыень ходо шалгажа байха, үсөөн үгөөр хэлэхэдэ, хони үрэжүүлгэдэ онсо анхарал хандуулха шухала. Тиигэбэл нэгэшье хонин һубайрхагүй, хонин бүхэн үрэжүүлэгдэхэ, хонин бүриһөө хурьган лаб абтаха байна.

1963 ондо хурьга түлжүүлгээр хонишодой дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, түрүүшүүлые али болохоор урмашуулжа, хонин бүриһөө хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ гээшэ үйлэдбэриин управлени бүхэнэй, колхоз, совхоз бүхэнэй шухалын шухала зорилго мүн.

Н. С. Хрущев Бриони аралһаа мордобо

...августын 29. ТАСС-...идентнүүд Д. Бочаров, ...гэжэ дамжуулна:

...ЦК-гай Нэгэдэхи секре...-эй Министрнүүдэй ...рүүлэгшэ Н. С. Хру...таяа Бриони арал ...н үдэрэй туршада ...нөөдэр «Галеб» гэжэ ...һуугаад. Копар—Ист... дээрэхи портовой го... гараба.

...генеральна секретарь, ...президент Иосип Броз Тито һамгантаяа, СКЮ-гэй ЦК-гай секретарь СФРЮ-гэй Союзна суглаанай түрүүлэгшэ Э. Кардель, СКЮ-гэй ЦК-гай секретарь СФРЮ-гэй вице-президент А. Ранкович, Югославиин ажалшан арадай социалис союзай союзна комитедэй Уласхоорондын холбоо барисаанай талаар комиссиин түрүүлэгшэ Д. Видич, СФРЮ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретариин орлогшо Д. Лекич. Югославиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ц. Миятович, тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Москвагай горкомой нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Ленинградай промышленна обкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Толстиков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Советскэ Союзһаа СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд А. М. Пузанов, СССР-эй МИД-эй Европейскэ табадахи таһагые даагша С. Т. Аставин, бусад тусхай тушаалтад хамта ябалсаа.

Хүндэтэ совет айлшан Копарта ерэбэ

...августын 29. ТАСС-ай ...нтнүүд Д. Бочаров, ...гэжэ дамжуулна:

... мүнөөдэр Копарай ...э. Н. С. Хрущевые, ... Титые, тэдэнтэй суг ...хүнүүдые далай ша...ой олон түмэн хүн зон ...оор, хани халуунаар ...

...н коммунистнуудай ...гай секретарь М. Ма...ниин Социалис Рес...углаанай түрүүлэгшэ И. Мачек, Словениин правительствын түрүүлэгшэ В. Авбель, СКЮ-гэй ЦК-гай гүйсэдкомой гэшүүн Ф. Лескошек, нютагай засагаархидай болон олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд хүндэтэ айлшадые угтаа.

Н. С. Хрущевой, И. Броз Титын, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүдэй корабльһаа бууходань Советскэ Союзай болон Югославиин гүрэнэй гимнүүдые сэрэгэй оркестр наадаа.

Хүндэлэлэй харуулай урдуур ябаһанайнгаа һүүлээр Н. С. Хрущев, И. Броз Тито, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд машинануудта һуугаа. Тиихэдэнь артиллерийскэ салют үгтөө.

Автомашинануудай город ороходонь үйлсэнүүдтэ хүн зон олооороо гаранхай байба.

Копарта ойр зуура, байһанайнгаа һүүлээр Н. С. Хрущев, И. Броз Тито, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Брдо орохоёо автомашинануудаар гараа.

Словенидэ хани халуун угталганууд болоо

...августын 29. ТАСС-ай ...нтнүүд Д. Бочаров, ...гэжэ дамжуулна:

... Брдо хүрэтэр Слове...араһан бүхы замдань ...евые, И. Броз Титые, ... ябалсаһан нүхэдые ...рхи һуурин газарнуу... халуунаар угтаа.

Словениин нийслэл Любляна городто хүндэтэ айлшад илангаяа хани халуунаар угтагдаһан байна.

Автомашинанууд городой суглаанай байшангай дэргэдэ зогсоо.

Н. С. Хрущев городой хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ гараа табяа.

Автомашинанууд Люблянаһаа гараад. Крань городто дахяад зогсоо. Городой зон хүндэтэ совет айлшаниие халуунаар угтаа.

Н. С. Хрущев, Иосип Броз Тито, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Брдодо Югославиин президентын байдаг газарта нютагай сагаар 20 часта ерээ.

— Баалда хэбтэһэн тарян хатаба аа гү?—гэжэ бригадир комбайнер хоёр үзэнэ. Зураг дээрэ: Баргажанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим комбайнер Х. Галсанов (зүүн гарһаа) колхозой тракторно-тарян ажалай бригадын бригадир Б. Буянтуев.

А. БОРИСОВАЙ фото.

12 мянган центнер тушаагдаа

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой отделени бүриинь тоог дээрэ үдэршье, һүнишье ороохо сэбэрлэдэг оньһото машинануудай хүнхинөөн замханагүй. Таряалан дээрэ ажаллажа байгаа комбайнуудай бункерһаа шэниисэ тээһэн автомашинанууд эндэ хойно хойноһоо һубариһаар, таһалдангүй ерэнэ. Жолоошод машинатайгаа тоог дээрэ үнишье байнтүй таряагаа буулгаһаар лэ дахинаа поли тээшэ табилуулна.

Тоог дээрэ асарагдаһан ороохон тэрэ дороо сэбэрлэгдээд, гүрэнэй амбаарта ябуулагдана. Иигэжэ тус колхоз гүрэндэ ороохо тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Мүнөө энэ колхоз бүхыдөө 12 мянган центнер эрхим шанартай шэниисэ заготзернодо абаашажа тушаагаа. Тиигэжэ түсэбэй ёһоор хараалагдаһан гүрэндэ худалдаха 14 мянган центнер ороохонойнгоо ехэнхи хубиинь дүүргэбэ гээшэ. Мэнэ иигээд ойрын нэгэ хэды үдэрэй хугасаа соо энэ түсэбөө дүүргээд, тэрэнһээ гадуур үшөө 16 мянган центнер тушааха гэһэн уялгаяа бэелүүлжэ эхилхэнь.

Таряалан дээрэшье халуун шанга хүдэлмэри түхэреэн сүүдхэ соо гэхээр ябуулагдана. Эндэ бүхыдөө «СК-3» гэдэг 7 комбайн баал суглуулан сохино, тиихэдэ үшөө 11 комбайн сэхэ хадана, лафетнэ 2 жатка шэниисэ баал болгон, хүл дээрэһээнь унагаана.

Колхозой түрүү механизаторнууд таряа хуряалган дээрэ горитойхон амжалта туйлана. Жэшээнь, Сагат Салимжанов лафетнэ жаткаар шэниисэ баал болгон хадаха зуураа, үдэр бүриингөө даабариие 140—150 процент дүүргэнэ. Мүн хуушанай механизатор Дамдин Будадоржиев «С-6» комбайнаар үдэр бүри 25—30 гектар хүрэтэр таряа хадана. Иимэрхүү түрүү, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг механизаторнууд эндэ олон.

Н. Гончикова.

Хяагта.

Баян ургасын урманда

НАРҺАТА ТОСХОН. **(Телефоноор абтаба).** Байгша ондо бүхы таряалан дээрэмнай бараг һайн ургаса гаранхай. Теэд зоной хэлсэдэгээр ургажа һууһан таряагаараа һайрханхаар, тэрэнээ амбаартаа хээд һайрха гэдэг тон зүб.

Хэрбээ иигэжэ ургаһан таряа хожомдоод гү, али ажалһаань хашараад, сэхэ комбайндажа, гээлтэ хоролтотойгоор хам хүм гээд лэ абаһан нэрэ зүүгээд орхёо һаамнай, бидэниие хэншье хүлисэхэгүй. Тиимэһээ хүсэ шадал, хара хүлһөө гаргажа ургуулһан 7000 гектар таряагаа хаһа сагтань, гээлтэгүйгөөр, имагтал амяарлан хадажа, хуряажа абахын түлөө арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлжэ байнабди. Гадна Краснодарай таряашадай үүсхэл һайшаан, энэ жэлдэ Эхэ оронойнгоо амбаарта 40 мянган центнер шэнэ ургасын шэлэмэл таряа оруулха зорилготойбди.

Хэнэйшье мэдэһээр ямаршье шухала кампанида һайнаар бэлдээд, зохидоор эхи табин хүдэлжэ шадабал, тэрэ саашададаашье урагшатай, бүтээсэтэй ябадаг ха юм даа. Мүнөө совхоздомнай «ЖБ-4,6» жатканууд, «С-6» болон «СК-3» комбайнуудһаа бүридэһэн 33 агрегат таряа баал болгожо, тэрэниие 18 комбайн суглуулан сохижо байна. Эхилһэнһээмнай хойшо үсөөхэн хоног үнгэрбэшье 3500 га ургаса хүлһөөнь буулгаад, тэрэнэйнгээ хахадынь суглуужа сохёобди. Тиихэдэ түрүүшын 1500 центнер тон һайн, аржагар томо, хуурайшье шэниисэ, ешмээн бэлэдхэлэй пунктда ашажа ябуулагдаа. Эдэ үдэрнүүдтэ үшөө 4000 центнер таряа тушаахаар сэбэрлэжэ бэлдээд байтарнай бороо орожо һаатуулба. Таряа тушаалгада 6 автомашина хүдэлнэ. Гадна таряа тушаалгые бүришье түргэдхэхэ аад, автомашинаар үсөөдэнэбди. Энэ талаар республикын организаци, предприятинууд манда туһалха бээз гэжэ найдагдана.

Совхоз дотороо 4-дэхи фермынхид (эрхилэгшэнь Ц. Цыдыпов, бригадирнь С. Намжилов, механигынь Г. Петров) эмхитэй һайн, бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Эдэнэр бүхы ургасынгаа хахадыень шахуу хадаад, нилээд ехэ таряа тушаагаа. Тус фермын түрүү комбайнернууд С. Пантелеев, Д. Цырендоржиев гэгшэдые нэрлэнгүй аргагүй. Эдэ хоёр халаан соо 10 га хадаха даабаритай аад, тус тустаа 25—30 гектарһаа нэгэшье доошо оруулнагүй. Эндэхид ургасаар муу таряагаа түрүүн хуряажа, га бүриһөө дунда зэргээр 6—7 центнер таряа абахаар хараалһан аад, мүнөө тэндэһээ гектарай 8—9 центнер шэниисэ сохино.

Мүн 2-дохи фермын механизаторнууд (эрхилэгшэ Р. Цыденов, бригадир В. Цынгуев, механик И. Поздняков) тэдэнэрһээ ехэ гээгдэнэгүй. Эндэ комбайнернууд К. Борбодоев, Ч. Цыденов, Ч. Зундуев үдэр бүриин даабари 150—160 процент дүүргэнэ.

— Харин үрэһэнэй участок дээрэһээ гектарай 10—12 центнер ороохо лаб абахабди. Гүрэндөөшье таряа ехээр худалдажа, үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хааха, эдеэ хоол, малай тэжээлдэ элбэг талха таряа гаргашалха аргатай байхамнай,— гэжэ механизаторнууд тон баяртай, урматайшье.

Иигэжэл баян ургасын түлөө тэмсэл үдэрһөө үдэртэ улам шангадажа байна.

П. Павлов,

Нарһатын совхозой директор.

Хори.

Ждановайхид түсэбөө дүүргэхэ болоо

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Ждановай нэрэмжэтэ колхоз ороохо таряа гүрэндэ худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэбые үглөө мүнөө дүүргэхэ болоо. Тус колхоз августын 28-най мэдээгээр гүрэнэй амбаарта 10666 центнер эрхим шанартай шэниисэ абаашажа тушаанхай. Энэнь ороохо худалдаха түсэбэйнь 87,4 процент болоно.

Мүн тус үйлэдбэриин управлениин «Рассвет» колхоз, Охин-Булагай совхоз гүрэндэ ороохо тушаалгаяа урагшатайгаар ябуулна. Эдэнэр энэ жэлэй шэнэ ургасын ороохо тушааха түсэбөө 50 процент дүүргэнхэй.

Үйлэдбэриин управлениин бүхы ажахынуудта гүрэндэ таряа тушаалга үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ.

П. Сковпень,

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэ.

Габьяата агрономой бригада

Гүрэнэй амбаарта 24070 центнер эрхим шанартай ороохо тушааха гэһэн зорилго урдаа табяад, Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Пограничнa совхозой механизаторнууд, хүдэлмэришэд таряа хуряалгаяа амжалтатайгаар ябуулжа байнхай. Мүнөө эндэ 12064 гектар ороохото ургамалнуудай 4 мянгань хуряагдаа. Тэрэнэй 2688 гектарынь амяарлан хадагдаа.

Совхозой дирекци, хүдэлмэришэдэй комитедтэй хамта таряа хуряалгын харюусалгата хүдэлмэридэ орохоһоонь урид механизаторнуудта түлэхэ салин хүлһые дахинаа хаража үзэһэн байна. Энэ түлөөһэнэй шэнэ гуримай ёһоор хэн хэды шэнээн центнер ороохо сохиһонойнгоо, мүн хэды гектар таряа хадаһанайнгаа түлөө салин абахань ха юм.

Жэшээнь, «СК-3» комбайнаар үдэрэй 16 гектар баал суглуулан сохёод, 134 центнер шэниисэ абаһан байбал, гектар бүриинь түлөө 20,3 мүнгэн, центнер ороохоной—2,42 мүнгэ түлэхөөр хараалагдаа. Мүн «С-6» комбайнаар 10 га таряалан сэхэ хадаа һаа, гектар бүриинь түлөө 32,5 мүнгэ, центнер ороохоной — 3,87 мүнгэ үгэхэ гэлсээ.

Энэнь совхозой бүхы механизаторнуудые бүтээсэ ехэтэй ажалда зоригжуулна, һайн шанартайгаар, ороохо гээнгүйгөөр хуряажа абахыень уялгална.

Тиимэһээ эндэхи комбайнернууд мүнөө гансахан гектарай хойноһоо **намнаад ябана** бэшэ, мүн хуряажа ябаһан гектар бүриһөө бүри ехэ ороохо абаха гэжэ оролдоно. Эдэнэр таряа хуряалгаяа урагшатайгаар, һайн шанартайгаар ябуулжа байнхай.

Илангаяа республикын габьяата агроном Нина Иосифовна Кудиновагай хүтэлбэрилдэг 1-дэхи отделениин тракторно-тарян ажалай бригада таряа хуряалгаяа бүришье һаа бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулна. Мүнөө тус бригадынхид 1600 гектар шэниисэ хуряагаад байна.

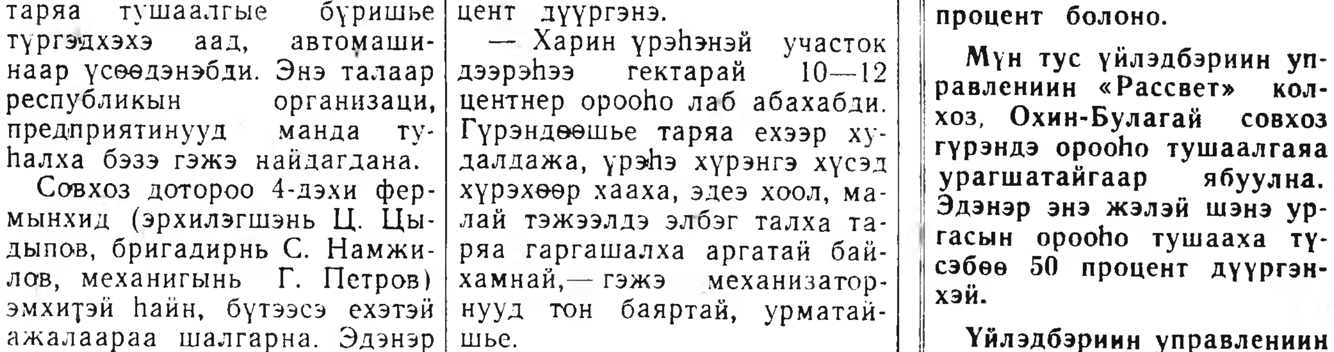
Дүй дүршэл ехэтэй болоһон үнинэй механизатор Анатолий Рявкин «СК-3» комбайнаар таряа хуряалгын түрүүшын хэдэн үдэрэй туршада 170 гектар шэниисэ хуряагаа. Мүн хуушанай комбайнер Намсарай Будаев гэгшэ «СК-3» комбайнаар хатаһан баал суглуулан сохихо зуураа, үдэр бүриингөө даабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ мүнөө 150 гектар шэниисэ суглуулан сохёо.

4-дэхи отделениин лафетнэ жаткын машинистнууд, нүхэд Симонов, Кривогорницын гэгшэд таряа хуряалга эхилһэнһээ хойшо 300—300 гектар шэниисэ баал болгон хадаад байха юм. Иигэжэ эдэнэр совхозой бусад механизаторнуудһаа эгээн ехэ таряа хадаба.

Мүнөө совхозой отделени бүхэнэй тоог дээрэһээ эрхим шанартай ороохон бэлэдхэлэй пунктда үдэрһөө үдэртэ бүри ехээр абаашагдажал байна. Августын 29-нэй мэдээгээр эндэһээ бүхыдөө 2 мянгаад центнер ороохон Хяагтын Адагай заготзернодо абаашагдаа.

Г. Овсянкин.

Хяагта.

Эршэтэй шангаар ажаллаад, арюун талада һуужа, илдам налагай повар басаганай шадамар гараар шанаһан эдеэ эдихэдэ яагаашье амтатайб... Сэлэнгын совхозой 4-дэхи отделенидэ ургаса хуряажа байһан М. Еранскиин даадаг бүлэг комбайнернуудай үдэрэй сайлалгын үедэ М. Намжилов энэ фото буулгаа.

Инспектор-партийна эмхидхэгшэ хөөрэнэ:

ШЭНЭ ЭРИЛТЫН ЁҺООР АЖАЛЛАЖА БАЙХАДАА..

Һүүлэй жэлнүүдтэ би КПСС-эй Баргажанай райкомдо эмхидхэлэй таһагые даагшаар, удаань Кабанскын үйлэдбэриин управлениин Баргажанай зонодо КПСС-эй обкомой инструктораар ажаллаһан байнаб. Өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дуршэл дээрэһээ харахадамни, партийна органуудай эмхидхэлые шэнэдхэн хубилгаһан ушар хадаа партийна эхин организациин, колхоз, совхоз бүхэнэй хүдэлмэрие гүнзэгыгөөр мэдэжэ ударидаха арга бидэндэ олгоо гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Урдань амяараа байһан Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудай һуури дээрэ Баргажанай хүдөөгэй үйлэдбэриин партком байгуулагдаһан байна. Энэ парткомдо би инспектор-эмхидхэгшээр хүдэлнэб. Мүнөө партийна хүтэлбэриин үйлэдбэридэ дүтэ болоод байхада, партийна аппарадай хүдэлмэрилэгшэдтэ эрилтэ ехэ болоо, тэдэнэр ажал хэрэг һайса мэдэхэ, эмхидхэхы шадабаритай байха болоно.

Инспектор-партийна эмхидхэгшэ хадаа колхоз, совхозуудай үйлэдбэри, партийна хүдэлмэри һайса мэдэхэ ушартай. Тэрэ даалгагдаһан партийна организацинуудайнгаа ажабайдалтай нягта холбоотой, нэгэн хамта байха болоно ха юм.

Эдэ бүхы эрилтэнүүд зүб, мүнөө үеын эрхэ байдалтай зохилдоно. Урдань ямар байгаа һэм? Колхоздо ерээд лэ элирүүлһэн дутагдалнуудаа райкомдоо мэдээсээд үнгэрдэг байгаабди. Райком соо ехэнхидээ юу хэхээ хэлсэдэггүй, харин хайшан гээд мэдээсэл, тогтоол бэшэхэб гэжэ хөөрэлдэдэг һэмди. Үгышье һаа, бүхэли үдэртөө элдэб тоо, мэдээ суглуулжа байхаш. Сэхынь хэлэхэдэ, бусад эмхи зургаануудай хэдэг юумые дабтаһаар үнгэржэ, бидэнэртэ политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ саг үлэдэггүй һэн.

I. КАДРНУУД — ШИИДХЭХЫ ХҮСЭН

Партийна комитедэй шэнэдхэн хубилгагдаһан сагһаа хойшо би инспектор-партийна эмхидхэгшээр ажаллаһаб. Намда XXII партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинууд даалгагданхай.

Эдэ хоёр колхозууд олон һалбаритай томо ажахынууд юм. Жэшээнь, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 4 мянга гаран толгой эбэртэ бодо малтай, 20 мянга шахуу хонитой, 40 мянга шахуу гектар эдлүүриин, тарялангай газартай байна. Партийна организациинь 117 коммунистһаа бүридэнэ. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз иимэрхүү ажахытай, эды тооной коммунисттай байха юм.

Эдэ ажахынуудта хүдэлжэ байха үедөө бусад инспекторнүүдтэл адли зарим дүй дуршэл оложо абаһан байнаб. Ажаллажа байха үедөө ондоо хүнэй хэхэ юумые дабтахагүй, үйлэдбэриин управлениин инспектор-эмхидхэгшын уялгата ажалда оролсохогүй, колхозуудай үйлэдбэриин шухала зорилгонуудые партийна организациин хүсые элсүүлэн бэелүүлхэ гэжэ оролдонооб. Тиимэһээ бүхы хүдэлмэримни партийна болон комсомолой организацинуудые, коммунистнууд болон комсомолшуудые, үргэн олон эдэбхитэдые дамжуулан ябуулагдана. Хүнүүдэй дунда эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулжа, хүн бүхэнэй даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг болохоор хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагдана.

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо байха зуураа, колхозой партийна организацитай хамтаржа, артелиин, бригада болон фермэнүүдэй гээгдэлдэ ороһоной ушар шалтагаанииень шэнжэлэн үзэһэн байгааб. Тиихэдээ колхозой үйлэдбэриин арга боломжонуудай мууга ар ашаглагдажа байһаниинь нэн түрүүн колхозой мэргэжэлтэдэй, фермэ, бригадануудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажалһаа болоно гэһэн тобшолол гараа.

Байгша оной февраль һарада колхозой главна зоотехник Сергей Ламажапович Гатапов үүлтэртэ үнеэдэй фермэдэ хүдэлхэ дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Уданшьегүй тэрэ фермые даагшаар табигдаһан байгаа. Һүүлээрнь колхозой главна ветврач Борис Гатапович Будаев мүн лэ нэгэ томохон һаалиин фермые даажа абаһан юм. Колхозой главна агроном Бато Очирович Гармаев баһал үйлэдбэриин гүн соо ошожо хүдэлхэ гэжэ шиидээд, тракторна таряан ажалай бригадые даажа абаа. Тиигээд ветврач Владимир Гармаев һаалиин нүгөөдэ фермэдэ хүдэлхөөр гараа. Ветеринарна фельдшер Доржо Очиров хонинной томохон фермые даагшаар табигдаа. Эдэ хүнүүд бултадаа эрдэмтэй, дүй дуршэлтэй, зориг шадалааршье дүүрэн байха юм.

Эдэ нүхэдэй арюун һайхан үүсхэлые Баргажанай хүдөөгэй партком, үйлэдбэриин управлени халуунаар дэмжэһэн байгаа. Тиигэжэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин шиидхэхы газарта ошожо хүдэлхэ гэһэн хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрһэн.

Фермэ, бригадануудта мэргэжэлтын ерэжэ, саг үргэлжэ хүдэлжэ ороходонь ажал хэрэг урагшатайгаар бүтэжэ захалаа. Нүхэд Гатапов, Будаев гэгшэд фермые даажа эхилһээр лэ бүхы юумэеэ эрдэм ухаанай хүсөөр эрхилжэ, тэндэхи хүдэлмэрие болбосон түхэлтэй болгохо гэжэ оролдоо. Тэдэнэр үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һааха хэрэгтэ гол анхаралаа табяа. Тэрэнэйнгээ ашаар урдынхиһаа 1,5 дахин ехэ һү һаадаг, бүхы һаагдаһан һүнэй 80 процентнь гүрэндэ тушаагдадаг болоо.

Бригадир — агроном нүхэр Гармаевай ажалайнь ашаүрые урдынхитай мүн лэ жэшэхээр бэшэ. Энэ жэлдэ хабарай тарилга эгээн лэ богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэгдөө. Бүхы ургамалнуудаар тарилгын түсэб дүүргэгдэһэн байна. Энээнэйнь ашаар байгша ондо ороохо таряан яһала һайнаар ургаа.

2. ПАРТИЙНО-ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИДЭ — ГОЛ АНХАРАЛ

Бригада, фермэнүүдые мэргэжэлтэдээр бэхижүүлһэнэй һүүлээр тэндэ партийно-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулһан байнабди. Колхозой парткомой секретарьтай хамта фермэ, бригадануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай хүдэлмэрие шэнжэлэн хаража, тэндэ эдэбхитэй бэрхэ хүнүүдые табиха гэжэ оролдогдоо. Мүн коммунистнуудые ажахын шиидхэхы һалбаринуудта хүдэлхөөр эльгээхэ тушаа хэмжээн абаһан байна.

Илангаяа, Хилганын партийна эхин организаци муугаар хүдэлжэ байгаа. Эндэхи коммунистнуудтай зүбшэн хэлсээд, парторганизациин ээлжээтэ суглаан дээрэ эдэбхи үүсхэлтэй коммунист гэжэ бэеэ харуулһан хүнииe шэнэ секретаряар һунгаһан байха юм. Тэрэ секретарьта хүдэлмэриин түсэб табилсажа, политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха бодото хэмжээ ябуулгануудые тодорхойлолсожо үгэһэн байнаб.

Һаалиин хоёр фермэ дээрэ партийно-комсомолой группануудые эмхидхээд, полевой стануудта, холын гүүртэ, отарануудта полит-эмхидхэгшэдые томилһон байнабди. Тиигэжэ партийна эхин организациин хүдэлмэри һэргэһэн байгаа. Энэ парторганизациин хүдэлмэриин дүй дуршэл дээрэһээ жэшээ абажа, колхозой бусад фермэ, бригадануудай партийна организацинуудай хүдэлмэрие эмхидхээ һэмди.

Мүнөө фермэ, бригадануудта эмхидхэгдэһэн партийна группанууд яһала эдэбхитэйгээр ажаллажа, бригадирнууд болон фермые даагшадта бодото туһаламжа хүргэнэ.

Һүүлэй үедэ колхозой зарим коммунистнуудай дунда партийна, гүрэнэй журам эбдэхэ ябадал үзэгдэдэг болоо. Тиимэ дээрэһээ «Коммунистнууд Уставай эрилтые ямараар дүргэнэб» гэһэн асуудалаар бүхы партийна эхин организацинуудта суглаа хэһэн байнабди. Энэ асуудалаар би өөрөө хоёр партийна суглаан дээрэ элидхэл хээ һэм. Тиихэдээ партийна эхин организациин бодото байдал дээрэһээ баримтануудые сэхэ харуулһан байгааб. Тиихэдэмни суглаан угаа һонирхолтойгоор, шуулятайгаар, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгээр үнгэрһэн байгаа. Эдэ суглаануудай һүүлээр шүүмжэлэгдэһэн коммунистнууд ажал хэрэгтээ һайнаар хандадаг болоходо, партийна даабари дүүргэдэг, партийна суглаандаа гээгдэхээ болиһон байха юм. Саашадаа иимэрхүү асуудалнуудые партийна суглаан дээрэ табидаг заншалтай болохо хэрэгтэй гэжэ һанагдана.

Инспектор-партийна эмхидхэгшын хэхэ хүдэлмэри олон янзын байна. Зүгөөр бүхы хүдэлмэреэ саг үргэлжэ олониитэ зоной дунда ябажа хэхэ бологдоно. Жэшээнь, олон ушарта лектор, пропагандист, агитаторай үүргые дүүргэдэг байнаб. Заримдаа зураашашье болохош.

Малай үбэлжэлгын, тарялангай хүдэлмэриин халуун хаһада полит-эмхидхэгшэдтэй, агитаторнуудтай семинар үнгэргэдэг, малшадай, механизаторнуудай, ажалшадай дунда лекци, элидхэл хэдэг гээшэб. Тэндэ «дайшалхы хуудаһануудые», «сахилгаан» гэхэ мэтые гаргадаг, һаалишад, хонишод, механизаторнуудтай хөөрэлдэжэ, социалис уялгануудыень хараалдаг, уряа лозунгнуудые бэшэхэ саг гарадаг.

Мүнөө таряа хуряалгын халуун хаһын ороод байхада, хододоо механизаторнуудай дунда ябаха, комбайнер, трактористнуудай социалис уялгануудаа тодорхойлжо, тэрэнээ бэелүүлхэдэнь туһалха баатай бологдоно. Нүхэр Гармаевай бригадада байхадаа, комбайнернуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, механизаторнуудай хэһэн хүдэлмэрие үдэр бүри элишэлэн харуулжа байха талаар туһалаа һэм. Хүнүүдые эмхидхэжэ, уряа лозунгнуудые бэшэһэн, «Һүүлшын мэдээсэл» гэһэн витринэ эмхидхэһэн, үдэртөө «дайшалхы хуудаһа», «сахилгаан», «хадхуур» гэхэ мэтые гаргажа, полевой стан дээрэ худалдаа наймаа эмхидхэхэ, библиотекэ бии болгохо, бани түхеэрхэ талаар хэмжээ абаһан байнаб. Комбайнернуудай хоорондохи социалис мүрысөөн үдэр бүри согсоглогдожо, түрүүшүүлдэ Улаан туг, мүнгэн шан барюулагдана.

3. ДУТАГДАЛНУУДЫЕ БАЙРА ДЭЭРЭНЬ УСАДХАХА

Дүй дуршэл дээрэһээн хараад үзэхэдэмни, партийна хүдэлмэрие үйлэдбэриһөө һалгаажа гү, али гансахан партийна хүдэлмэреэр ажалаа хизаарлажа болохогүй байна. Олон ушарта бригада, фермэнүүдэй ажалда бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэ оролсоогүйдэ аргагүй.

Жэшээнь, һаалиин нэгэ фермэ дээрэ тугалнууд муугаар харууһалагдана гэжэ обёороглоо. Имагтал харууһанай муу дээрэһээ тугалнууд шэшэдэг, гарзада ородог бай[...] ниие элирүүлһээр [...] тай хэмжээ абаха хэр[...] Энэ участогай ве[...] фельдшерые, колхозо[...] зоотехнигые дуудажа[...] хэмжээ абтаа һэн. Ту[...] та уһа, бүлеэн һү уул[...] рационой ёһоор эдеэ[...] болоо. Хэдэн үдэрэй [...] байхада тугалнуудай [...] ябадал үзэгдэхээ бо[...]

Саг үргэлжэ колх[...] лэдбэри дээрэ хүдэл[...] һан хүнүүдтэй золго[...] нэй ажаһуудалай [...] дые мэдэжэ, хүнүүд[...] сэдьхэлые ойлгожо [...] өөрөөшье ехэ һургаа[...] партийна эхин орга[...] шье хүдэлмэреэ яаж[...] хэхэ, ямар асуудалн[...] рүүшын ээлжээндэ [...] ямар дүй дуршэлые [...] шадабари болгохоб [...] жа үгэхэ арга олгод[...]

Урдынхидал адли [...] гэ, мэдээсэл хүнүүд[...] луулжа ябагшагүйб. [...] бригада дээрэ болож[...] юумые өөрынгөө нк[...] ража, байра дээрэнь [...] гүнзэгыгөөр шэнжэл[...] да урматай байдаг. [...] байбални нэгэ колхо[...] үдэр байха аргатай [...] Тиигэжэ хүнүүдые [...] дэжэ абаха, тэдэн[...] шанарые миил үгөө[...] харин бодото ажала[...] нэхэ аргатай болооб[...]

***

Минии хүдэлмэри[...] далнууд, бэрхэшээ[...] ушардаг гээшэ. Тиим[...] тийна комитедтэ и[...] партийна эмхидхэгшэ[...] жа, саг үргэлжэ дү[...] лөө халан абалсада[...] далнууд, алдуу энду[...] һээн һургаал абад[...] бди.

Инспектор-партийн[...] хэгшэд болоһоор ни[...] соо хүдэлжэ байнаб[...] манай хүдэлмэреэр [...] кын партийна орган[...] тай һонирходоггүй. [...] газетэнүүдтэ инспек[...] хүдэлмэриин дүй ду[...] хай тон үсөөн бэшэг[...] мэһээ саашадаа газ[...] дамжуулжа, дүй д[...] хайгаа хөөрэлдэжэ [...] жэ нүхэдтөө хандах[...] Инспекторнүүдые [...] тусхай семинаршье [...] болохо һэн. Энэнь [...] ехэ туһаламжа бол[...]

Г. Н[...]

Баргажанай үйлэ[...] парткомой инспект[...] на эмх[...]

Таряан таһалгаряагүй урдажа оробо. Энэмнай хуряалга түргэнөөр үнгэргэхэ гэһэн таряашадай эдэбхи үүсхэлэй аша габьяа бшуу.

Зүгөөр комбайнһаа гараһан таряа тоог дээрэ, гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда гээлтэ хоролтогүйгөөр абаашаха гээшэ автомашинануудай жолоошодой хэрэг болоно. Тиимэл хадань Хяагтын АТК-гай жолоошод комбайнуудые заашье һаа һаатуулангүйгөөр таряа зөөхэ гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлнэ.

Жолоошод Петр Комаров, Михаил Стрекаловский гэгшэд айхабтар ехэ эдэбхитэйгээр ажаллана. Эдэнэр Хяагтын управлениин ажахынуудта хүдэлхэдөө, үдэр бүриингөө даабари 120—125 процент дүүргэнэ. Зураг дээрэ. (Зүүн гарһаа): П. Комаров, М. Стрекаловский.

И. Осетровой фото.

НОБШОРОГШОДЫЕ САГ ХҮЛЕЭХЭГҮЙЛ

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо таряа хуряалга унжагайрна. Энээндэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө гадна, „Сельхозтехникэ“ нэгэдэлэй Сэлэнгын отделениин дарганар Кузьмин, Григоришин, Астраханцев гэгшэд зэмэтэй.

Хэрбээ ургаса хуряалгые нэгэ-хоёршье хоногоор хойшо татаа, хожомдуулаа һаа, ороохо таряан гээлтэ хоролтодо орожо, һүүлдэнь юугээршье тэхэрюулэгдэхэгүй ехэ гарза хохидол ушаруулха бшуу.

Энээниие мэдэхэгүй таряашан, механизатор гэжэ хаана байхаб. Тиимэһээ түрүү ажахынууд бүхы хүсэ, арга боломжоёо элсүүлжэ, үдэр хоногһоо байха, час, минута бүхэниие гамтайгаар хэрэглэн, таряагаа хаһа сагтань—шадаал һаа тон богонихон болзорто нэгэшье гээлтэгүйгөөр хуряажа абахые оролдодог байһаниинь ойлгосотой. Тэдэнэр хуряалга дээрэ түрүү онол арга, һайн дүй дуршэл хэрэглэн, машина техникэеэ бүгээсэ ехэтэйгөөр хүдэлгэхын түлөө тэмсэдэг.

Жэшээ болгон, Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Сэлэнгын совхозые абаад үзэе. Эндэхид таряагаа богони болзорто, гээлтэгүйгөөр хуряахын тула нёдондоһоо хойшо темижбекцынхидэй дүй дуршэл хэрэглэн, трактор, комбайн, жаткануудые нэгэ газарта бүлэг бүлэгөөрнь, үдэр һүнигүй хүдэлгэдэг, тэдэнээ түргэн скоростёор ябуулдаг болоһон. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэл ороохо таряагаа яһала богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абаа һэн. Байгша ондошье энэ дүй дуршэлөө улам һайжаруулан, ургаса хуряалга дээрэ баһал муу бэшэ үрэ дүн түйлана. «СК-3» түхэлэй 20 комбайнаа хоёр бүлэг болгожо хубаагаад, таряа хуряалгаяа түрүүшын үдэрһөө үргэн дэлисэтэйгээр ябуулна. Олонхи комбайнуудынь таряа амяарлан хадахаар тааруулан түхеэрэгдэнхэй. Агрегадуудые сүүдхэдээ 20 часһаа бага бэшэ саг соо хүдэлгэнэ. Илангаяа, трактор, комбайнуудые удаан зогсоонгүй. байра дээрэнь техническэ харууһа хэхэ, заһабарилха, механизаторнуудай амаһуудал, байдалай эрилтые гүйсэд хангаха асуудалда горитой анхарал хандуулагдана.

Эдэ бүгэдын ашаар совхозынь богонихон болзор соо 3.000 гектар таряа хуряажа абаад, 4000 шахуу центнер ороохо гүрэнэй амбаарта оруулаа. Горитойхон газарай ургаса амяарлан хадагдажа, хуряагдаа. Эндэхид бүхы 8000 шахуу га таряагаа сентябриин 15 болотор сүм хуряажа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

— Августын эхеэр сагай уларилай таарамжагүй байһанһаа боложо, таряа хуряалгадаа үшөөшье 2—3 хоногоор хожомдожо орообди. Тиимэһээ мүнөө ургасаяа түргэн лэ хуряажа дүүргэхын тула үдэр һүниие мэдэнгүй тооной хүдэлэгдэнэ, — гэжэ совхозой главна агроном нүхэр Михайлов хэлэнэ.

Үнэхөөрөө, эндэхи алишье отделенидэнь үглөөнэй бүрэнхыһөө һүниин тэн үнгэртэр трактор, комбайнуудай хүнхинэлдөөн, хүдэлмэришэдэй хүхюун омог дуун, шэнэ ургасын таряа тээһэн автомашинануудай һүндэлхэ минута, час соошье замханагүй. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, баян ургасын түлөө тэмсэлэй, эршэтэ халуун ажалай бурьялан байһаниинь элитэ.

Харин энэ ажахыһаа оройдоол 15—20 модо тухай, хаяа хадхажа шахуу һуудаг Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой тарялан дээрэ хон жэн. Таряа хадажа, хуряажа ябаһан комбайн, жаткашье хомор. Гансал тала гүбөөе бүрхөөһэн алтан шаргал шэниисын ургаса һалхи һэбшээндэ эбхэрэн долгилжо, түргөөр хуряажа абыт гэһэндэл, эдеэшэһэн хүндэ залаануудынь гунхалзан дохино...

Теэд колхозойхид ургасаяа үшөө хуряажа эхилээдүй гээшэ гү гэжэ абаһаар асууха ушартай болоно.

— Ядагдажал байна. Таряамнайшье хүсэд эдеэшээдүй, ногообтор зандаа. Иигээд һаяар хуряалгандаа жэгдэрэн орохо зон аабзабди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Балданов үг-маг гэнэ.

Мүнөө аяар август һарын барагдахаяа байхада «таряан эдеэшээгүй, ногоон-зандаа» гэжэ ургаса хуряалгые гэдэргэ татаха гээшэмнай ямаршье үндэһэгүй. Жэшээнь, эндэхи алишье тарялангай ургаса шалгажа үзөө һаагнай, ороохониинь ян хаташанхай, зарим газартаа ехэ һалхи, бороодо айража унахань холо бэшэ болонхой. Тиигээдшье эдэнэртэй зэргэлжэ һуудаг Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, мүн бүри хажуудахи Кировэй нэрэмжэтэ артельдэшье (Улаан-Үдын управлени) таряа хуряалга түлэг ябажа, эдэ ажахынуудһаа түрүүнэй хэдэн мянган центнер ороохон гүрэндэ тушаагдаад байна.

Теэд Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид энээн тушаа юу бодоно гээшэб?

Хэрбээ ургасын хүсэд эдеэшээгүй юм һаань, тэрэниие эртэнһээ амяарлан хадажа, хуряажа, гээлтэ хоролтогүйгөөр абаха арга бии ха юм. Тиигэбэшье колхозойхид таряа хуряалгадаа мүнөө хүрэтэр хүсэд жэгдэржэ ороогүй, нобшоржо, ургасаяа гээлтэдэ оруулха аюулда хүргэжэ байһаниинь гэмшэлтэй. Энэ жэлдэ артелиинхид 17 комбайнаар бүхыдөө 5700 гаран гектар ороохото ургамалнуудые, тэрэ тоодо 4000 га шэниисэ хуряажа, гүрэндөө 10,6 мянган центнер таряа худалдаха уялгатай. Ондоогоор хэлэбэл, комбайн бүридэ 340 га шахуу талмай хүрэнэ. Теэд мүнөө, августын 28-най мэдээгээр оройдоол 400 га хадаад; үшөө нэгэшье гектарай баал суглуулжа сохёогүй байна. Энэ янзаараа саашаа унжагайрбал, ургасаяа хэзээ хуряажа дүүргэхэ гээшэб?!

— Комбайн, жаткануyд эбдэржэ, урагшаа ябанагүй. «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Сэлэнгын отделениинхид машина техникымнай заһабарилжа, хуряалгын үедэ тэдэндэ техническэ харууһа хэхэ гэхэ мэтэ бүхы хүдэлмэрие даажа абаһан аад, тэрэнээ хүсэд дүүргэнгүй, һаад татана, гэжэ колхозой главна инженер нүхэр Найданов хэлэнэ.

Ажахынуудта машина техникэ зүбөөр ашаглажа, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тула тэдэниие «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй мастерскойдо заһабарилха, мүн трактор, комбайнда техническэ харууһа хэхэ хүдэлмэрие баһал тэдэндэ даалгаха гээшэ алишье талаараа зүб. Юуб гэхэдэ, тэндэ һайн зэмсэг, түхеэрэлгэтэй мастерской, дуршэл шадабаритай мэргэжэлтэдшье бии.

Гэтэр, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Сэлэнгын отделениинхид Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой машина, техникэ заһабарилжа үгэхэ, бүхы хэрэгсэлээр хангаха гэжэ договор баталһан аад, тэрэнээ һайнаар бэелүүлнэгүй. Илангаяа комбайнуудай заһабарилгые унжагайруулжа, тэдэнэй 2-ынь мүнөө хүрэтэр бэлэн болгоодүй. Мүн шанар муутайгаар заһабарилһан дээрэһээнь, хэдэн жатка, комбайн түрүүшын үдэрһөө эбдэржэ эхилээ.

Гансашье энэ бэшэ. Колхозой нэгэдэхи отделениин агроном нүхэр Цырендоржиев иигэжэ хэлэнэ:

— Тэдэмнай ехэ найдалгүй зон байба. Мастерскойнхид үглөөнэй 9-һөө үдэшын 5 болотор хүдэлөөд, гэртээ тарашана. Тиимэһээ трактор, комбайнай эбдэрхэдэ, хэрэгтэй юумэеэ бэдэржэ, үнэтэ сагаа гээнэбди. Заһабарилагшад таряалан дээгүүр ябанагүй.

— Энээндэ бидэ зэмэтэй бэшэбди. «Сельхозтехникын» отделени эдлүүрилһэн газарай га бүриһөө 1 түхэриг 60 мүнгэ манһаа хүлһэ абана. Техникын түлөө тэдэл харюусаха юм,—гэжэ нүхэр Балданов ууртайгаар мэдүүлбэ.

— Комбайнуудаа хаһа сагтань мастерскойдо асараагүй, заһабарилга хэхэ механизаторнуудые эльгээгүйһөө колхоз зэмэтэй. Мүнгээшье ёһоор түлэнэгүй,—гэжэ «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй отделениин хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Кузьмин, Григоришин, Астраханцев гэгшэд баһал урдаа оруулхаар бэшэ хэбэртэй.

Таряа хуряалгадаа хаһа соонь болдоогүй һанаа амар һуужа, дээрэ ортоод, мүнөө болоходо зэмэеэ бэе бэедээ хаялсажа байхада, үнэтэ саг ошожо, таряанинь үзүүр дээрэ гээлтэдэ орожо байна ха юм.

Ургаса хуряалгые унжагайруулжа, гүрэнэй, зонойнье үнэтэ зөөри алтан таряа гээлтэдэ оруулжа болохогүй. Ургаса хуряалгын хүдэлмэрие эндэ эрид түргэдхэхэ тушаа Хяагтын үйлэдбэриин управлениинхидэй яаралтай хэмжээ абаагүй һаань, бэрхэтэйхэн байдал тохёолдохо. Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри ороохо таряан эдеэгээ хүсөөд, халтад гэбэл унажа, айража эхилхэнь бшуу.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной августын 31

Түрэл орон доторнаа

72 МИЛЛИОН ГЕКТАРАЙ УРГАСА ХУРЯАГДАА

Ороноймнай ажахынуудта мүнөө үедэ бүхыдөө 72 миллион гектарай ургаса хуряагдаба. Энээнтэй хамта саахарай свёкло, хлопок хуряажа эхилээ. 13,5 миллион гектарта намарай ургамалнууд тариглаа.

Август һара барагдажа байна. Харин хуряалгын хүдэлмэри халуун дундаа. Хадагдаһан бүхы таряанай 90 гаран процентнь суглуулан сохигдонхой. Мүнөө үедэ шэнэ ургасын таряан гүрэндэ хаа хаанагүй тушаагдаһаар.

45 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ ТЭМДЭГЛЭБЭ

КРАСНОДАР. (ТАСС-ай корр.). Кубаниин олониитэ Таманска армиин гайхамшагта поход хэһэнһээ хойшо 45 жэл гүйсэһэнэй ойе баяр ёһололой ёһоор байдалда тэмдэглэбэ. Тус армиин сэрэгшэдэй шэн габьяа тухай «Железный поток» гэдэг зохёол соогоо уран зохёолшо Серафимович бэшээ һэн.

Энэ алдарта походынь Верхнебаканск һууринһаа эхилһэн түүхэтэй. Энэ алдарта ойн дурасхаалда тус һууринда Таманска армиин сэрэгшэдтэ зорюулһан хүшөө бодхоогдобо.

ФАШИС ЭТЭГЭЭДҮҮДЭЙ УРДАНЬ ЭЗЭМДЭҺЭН ГАЗАРТА

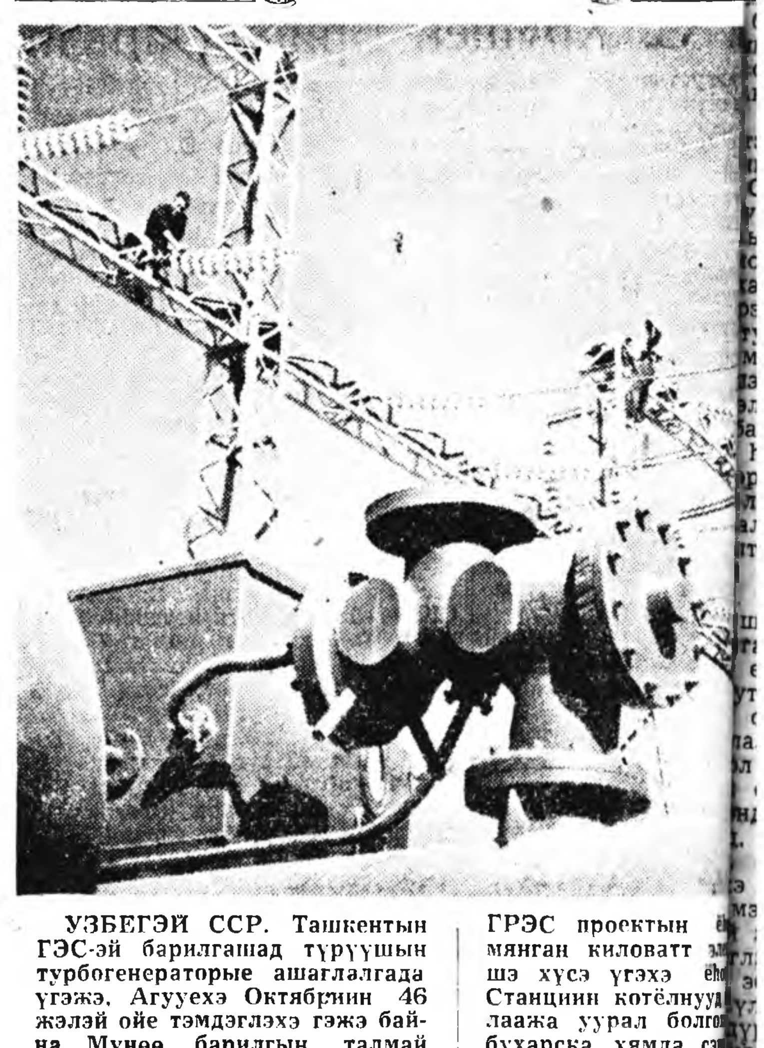
СМОЛЕНСК. (ТАСС-ай корр.). Днепр мүрэнэй эрье шадар башенна кранууд олоор харагдана. Эндэ дүтэхэнэ азотно үтэгжүүлгын ехэ завод бодхоогдоно.

Энэ химическэ завод шэнгэн үтэгжүүлгэ гаргаха юм. Энэ долоон жэлэй түсэбэй дүүрэхэ багаар колхоз, совхозуудта үтэгжүүлгэнь хэрэглэгдэхэ.

Бүри саашадаа хаймадан харахада, картонно-рубероидно заводой барилганууд харагдана. Тепличнэ ехэ комбинат түмэр-бетоноор, шэлээр баригдана.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ, хорин жэлэй саада тээ, эндэхи газар нютагуудта эрэлхэг зоригтой партизанууд фашис булимтарагшадтай тэмсэһэн намтартай. Дорогобуж городто дүтэхэнэ партизануудай түбынь байһан юм. Фашис этэгээ[...] рюугаа абахын з[...] тэндэхи бүхы һуур[...] нуудые дуһан һан[...] шатааһан байгаа. [...] хэдэ, Харлапово һ[...] фашис эзэмдэгшэд[...] тоборог болгоһон [...] дэнь мүнөө элек[...] бодхоогдонхой.

Иигэжэ Эхэ ор[...] түлөө ами наһа[...] эрэлхэг партизану[...] расхаалда тэндэхи[...] шад гайхамшагт[...] нүүдые бодхоожо [...]

УЗБЕГЭЙ ССР. Ташкентын ГЭС-эй барилгашад түрүүшын турбогенераторые ашаглалгада үгэжэ, Агууехэ Октябриин 46 жэлэй ойе тэмдэглэхэ гэжэ байна. Мүнөө барилгын талмай дээрэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Котёлнууд, турбогенераторнууд, подстанцинууд хабсаргагдана. Ташкентын ГРЭС проектын [...] мянган киловатт [...] шэ хүсэ үгэхэ [...] Станциин котёлнууд [...] лаажа уурал болго[...] бухарска хямда сэ[...] гал дүлэн хэрэглэ[...] дээрэ: нэмэл под[...] саргагдажа байна.

ТАСС-ай фо[...]

ОРОН БҮХНИЙ ПРОЛЕТАРИ НАР НЭГДЭГТҮН!

Сүхбаатарын ТУГ

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН НАМЫН ХОРОО. АДХГ ЗАХИРГААНЫ СОНИН

Сэльгеэхэн Сэлэнгын дуулимханда сэдьхэлэй нүхэсэл һалбарнал

Сэлэнгэ... Энэ мүрэн, энхэ һайхан голынь, анда монгол, буряад арадуудай түүхэтэй хэтэ мүнхэдөө таһаршагүй холбоотой юм.

Манай хүршэ Монгол ороной эгээл хойто аймаг болохо Сэлэнгын аймаг һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд хүгжэжэ, хүдөө ажахын болон промышленностиин продукци гаргалгаар орон соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Тус аймагай хото Сүхэбаатар мүнөө мүн лэ томо түб болохоһоо гадна, Арадай хубисхалай үлгы гэжэ тоологдодог. Энэ хотодо үрлэг жанжан Сүхэбаатар арюун замаа эхилээ юм.

Сэлэнгын аймагай ажалшад манай республикын ажалшадтай хани ёһоор харилсан, дүй дүршэлөө абалсажа байдаг. Сэлэнгын аймагай «Сүхэбаатарай туг» гэжэ газетын хүдэлмэрилэгшэдэй аймагайнгаа ажалшадай туйлалтануудта зорюулжа, манай газетэдэ гаргуулхаар бэлдэһэн тусхай зохёолнуудые, мүн бусад бэшэгүүдые толилхо зуураа, совет, монгол арадуудай халуун хани нүхэсэл улам бэхижэг лэ гэжэ юрөөнэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгэ аймагай түб — Сүхэбаатар хотодо [б]улагдаһан Сүхэбаатарай хүшөө.

Дархан—аха дүүгэй [х]ани барисаанай һүлдэ

[...]голой түб хорооной хэб[...]азэтээр һонирхогшод «Дар[...]тэһэн гаршаг үгэтэй үдэр [...]э шахуу ушардаг байха. [...]доторхи гайхамшагта хуби[...]нууд, тодорхойлон хэлэбэл, [...]шленность болон хүдөө ажа[...]шууд түргэн хүгжэлтэ, мүн [...]дэй хоорондохи шэнэ ёһо[...]арилсаан—эдэ бүгэдэ энэ [...]гүн ехэ удхатай таһаршагүй [...]той юм.

[...]энэй урда тээ нитэрээ суур[...]үй байһан Дарханай райо[...]йхалтай түргэн хүгжэлтые [...]лэб юугээр тайлбарилхаб [...], шулуу нүүрһэн, цемент [...]ада хэрэглэгдэдэг шухаг [...]түмэрэй, алтанай нөөсэнүүд, [...]эшэшье ашагта малтамал[...]ндэнь угаа элбэг юм. Тиин [...]хы баялиг гол түлэб түмэр [...] шадар олдонхой.

[...] нютагай саашанхи хүгжэл[...]аада абажа, алишье тала[...]адли тэгшээр хүгжөөбэл зо[...] гэһэн нэгэл һанаата тоб[...] эндэхи мэргэжэлтэд хэһэ [...] Тэдэ хараалһанаа хүсэл[...]ын тулада эды ехэ гарга[...]өөри хаанаһаа абалтайб гэ[...]домжо түрэдэг һэн. Жэшээ[...]элэхэдэ, жэлдээ дунда зэр[...]эгэ миллион тонно хүрэтэр [...] малтадаг уурхай, хүсэ[...] тепловой электростанци, [...]ын, барилгын бусад хэрэг[...]дые дутамаггүйгөөр ханга[...]ю томо завод, хүдөө ажа[...]родуктнуудые үйлэдбэрилхэ [...]имэрхүү түхэлэй предприя[...]ын сагта шэнээр эмхидхэн [...]лха гээшэ түгэс хүгжэлтэ[...]арханшье орондо хүнгэхэн [...]бэшэ бшуу.

[...]мэһээ ерээдүйн социалис [...]ролой ёһото түб хото—[...]най аймагые—саашань хүг[...] түсэб табихадаа, эндэхи [...]д, экономистнууд аха дүү [...]ис оронуудай, түбхын тү[...] Советскэ Союзай хани ёһо[...]һаламжада түшэглэдэг һэн. [...]е эдэнэр эндүүрээгүй. Аха [...]онгол арадтаа манай орон [...]ан бүтээсэ ехэтэй оньһон [...]элгэнүүдээр туһалаа бэшэ, [...]үсгаар бэлэдхэл һайнтай [...]мянган мэргэжэлтэд, хүдэл[...]дые эльгээһэн байна.

[...]л ушарһаа Дарханай ду[...]илай тала дайдын һүүлэй [...]һэргэн сэлмэжэ, гайхалтай [...]р хүгжэжэ байһан тушаа [...]ой «Үнэн» газетын баяр [...]лантайгаар тэмдэглэдэгынь [...]тай бэшэ. Оройдоо хахад [...] саада тээ эндэ ямар бай[...], мүнөө ямар болоо гээшэб! [...]шын томо электростанциин [...]а түгэсхэжэ. 50-яад мо[...] ехэ зайн галай дамжуулаг[...]таһа татажа бэлэдхээд, мүн [...] олон тоото барилгануудые [...]алгада оруулһан тухайгаа [...]л арадай революциин 42 [...] ойн баяртай дашарамдуу[...]дэхи оло мянган хүдэлмэ[...]. совет ханинар элидхээ

[...]э зуураа энэ ехэ барилгын [...]эдээн соо орой дурдагда[...] зарим шухала зүйлнүүдые [...]энгүй үнгэрэлтэй бэшэ. [...]эбтэй, эмхитэй барилгаша[...]улэ соо урдын нүүдэл мал[...]дүршэлтэй совет ханинарайн [...]һаламжа дэмжэлгээр түд [...] һони һонин мэргэжэл [...]ка. өөрынгөө хэрэгэй ёһото [...]рнууд болохые эрмэлзэнэ. [...]зорилгоор тэдэнэр үдэртөө [...] сусашагүйгөөр ажаллаад, [...]дөө һургуулиин партануудта һуужа, мүнөө үеын орёо оньһон түхеэрэлгэнүүдые зоримгой нэтэрүүгээр шудалдаг байха юм.

—Барилга дээрэ хүдэлдэг Калина, Мухин, Волков гэгшэд бусад совет мэргэжэлтэдтэл адли өөһэдынгөө арюун нангин үүргэ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ бшуу,—гэжэ Дарханстройн начальник Григорий Нестерович Шрамков хөөрэнэ. Иимэл хүнүүд монгол ханинартаа өөһэдынгөө баян дүй дүршэл, онсо шадабари дууһыень дамжуулан үгэхые үнэн зүрхэнһөө оролдоно ха юм.

Социализмын бодото һургуули—Дарханстройн агуу ехэ барилга мүн хүдөө ажахыдашье үлэмжэ ехэ нүлөөгөө үзүүлһээр. Эдэнэй жэшээгээр эндэхи ороо һо тариалангай госхоз, «Рассвет Дархана» гэдэг мал ажалай нэгэдэлэй томо ажахынууд арга боломжонуудаа нарибшалан бодомжолжо, мал ажал хүгжөөхэ талаар совет ороной түрүү дүй дүршэлөөр һонирходог болонхой. Энэл зорилгоор дурсагдаһан ажахы Буряадай АССР-эй Тельманэй нэрэмжэтэ колхозтой хани ёһоной барисаа байгуулаад, һүүлэй үедэ ажал хэрэгтээ һайн үрэ дүн туйлажа байһандань баярламаар.

—Дархан нютаг болбол интернациональна хани барисаанай хэтэдээ хүгжэхын бодото һүр һүлдэ мүн,—гэжэ совет орондо айлшаар ерэһэн Монголой журналист Т. Аюр сэдьхэлэй зугаа дэлгэхын тэдыдэ тэмдэглээ һэн. Нээрээшье тиимэ байһандань үнэншэмөөр. Юун дээрэһээ иигэжэ хэлэнэбиб гэхэдэ, Монголой алишье нютаг нугаар ябахадамни, Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө КПСС-тэ, совет хүнүүдтэ этигэхэгүй ябадал түрүүлхэ гэһэн һэдэлгэдэнь тэдэнэр зэбүүрхэхын ехээр зэбүүрхэнэ. «Өөрынгөө интернациональна уялгада хэнэй үнэн сэхэ, хэнэй ёһотой хани нүхэр, бодото марксист-ленинец байһыень үсэгэлдэрэй Халхын голой байлдаан, мүнөөдэрэй Дарханай ехэ барилга юунһээшье эли тодоор гэршэлнэ ха юм» гээд энэ ушарта монгол зон талархан хөөрэлдэдэг заншалтай.

Василий Петренко.
(ТАСС).

Бэлигтэйшүүл биил даа Сэлэнгэдэмнай!

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Сүхэбаатар хотодохи модо болбосоруулха комбинадай соёлой ордоной уран бэлигтэйшүүл оронойнгоо оюутанай хоёрдохи Ехэ наада угтуулан, уран зохёолшо Ш. Жамбалсүрэнэй бэшэһэн «Алим» гэдэг зүжэг табиба. Тус зүжэг ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ, ерээдүйн үетэниие хүмүүжүүлгые һайжаруулха асуудалда зорюулагданхай. Ехэшүүлһээ гадна тус зүжэг табилгада соёлой ордоной дэргэдэхи хүүгэдэй секциин гэшүүд, пионернүүд Мягмар, Ханд, Түмэн, Цэвэлмаа, Баатар, Төмөрбаатар гэгшэд амжалтатайгаар хабаадаба.

ХОТЫН ХҮГЖЭМШЭДЭЙ ХОЛБООН БАЙГУУЛАГДАБА

Сүхэбаатар хотодо уран бэлигтэй хүгжэмшэдэй холбоон һаяхан байгуулагдаба. Тус холбоондо табан гэшүүд, зургаан эдэбхитэд тоологдоно. Тэдэнэй ахалагшаар Монголой хүгжэм зохёолшодой холбооной гэшүүн Пунсагбал һунгагдаба.

УРАН БИИРТЭНЭЙ АМЖАЛТА

Аймагай уран зураашад һүүлэй үедэ илангаяа амжалтатайгаар ажаллана. Арадай хубисхалай болоһоор дүшэн хоёр жэлэй ойн үдэртэ зорюулжа, хэдэ хэдэн томо зурагуудые түгэсхэһэн байна.

Эндэхи дүрсэлхэ урлагын һалбариин эрхилэгшэ Жамсаран түүхэтэ 1755—1758 онуудта манжиин хаанай эзэрхэлгын урдаһаа һүжэрһэн тэмсэлые ударидагшадай нэгэн, зүүн гарын хаан Амарсанаа гэгшын дүрэ зураг, байгаалиин үзэсхэлэниие харуулһан «Хуһан модон» гэһэн зурагаа олоной анхаралда табижа һайшаалгаа. Зураашад Доржо, Баясгалан гэгшэд Юрөө, Орхон, Дулаанхаан, Хондын оршомой байгаалиин һүртэй һайхан дүрэ зурагуудые уран хурсаар харуулжа шадаа.

«Сүхэбаатарай туг»
газетэһээ абтаба.

С. БАДАРЧ

Сэлэнгэ нютаг

Арад түмэнэй тэмсэлэй
Анханай үлгы нютаг юм.
Алдарта жанжан Сүхын
Сэдьхэлдэ дурдагдаһан нютаг юм.
Ажалай халуун эршэ
Алхам бүхэндэм харагдана.
Арюун сэдьхэлтэй хүнүүдынь
Атар газараа элдэнэ.
Үзэсхэлэн һайхан Сэлэнгын
Үргэн голые зубшаад,
Үндэһэтэн олоноо жаргуулһан
Арадай нэгдэлнүүд дэбжэнэл.
Арюун һайхан тэнгэри доронь
Амидаралай сэсэг дэлгэрнэл,
Шэнэ һайхан барилга
Шэмэг болон бодонол.
Эрхэ сүлөөгэй дулэн
Эндэһээ эхилһэн түүхэтэй юм.
Энхэ жаргалай зула
Энэл нютагһаа мандаһан юм.

Д. МАШДЭЛГЭР

Сүхэбаатар хотом

Монгол хүнэй жаргалай
Үүрэй анха сайһан,
Мохошогүй зоригто Сүхын
Дуунай шанга сууряатаһан
Эрэлхэг зоригто партизанай
Илалтын һүлдэ болоһон
Һүр жабхалан түгэс
Сүхэбаатар хотон.
Орхон гол ханитай,
Олон уула харуултай,
Үйлэдбэри, соёлой ордонтой,
Үлэмжэ энхэргэн зонтой
Эршэтэ ажалаар суурхадаг
Ехэ жанжанай нэрэмжэтэ
Һүр жабхалан түгэлдэр
Сүхэбаатар хотом!

Айлшад журналистнуудай хөөрөөнһөө

Бидэнэр хэдэн хоногой хугасаа соо коммунизм байгуулжа байгаа ороной нэгэ таһаршагүй хуби болохо Буряад нютагаар ябаха зуураа, ажалша хүн зонтойнь, ажал үйлэдбэритэйнь танилсабабди. Танай туйлаһан амжалта, олоһон баян дүй дүршэл социализм байгуулжа байгаа манай арадта ульгэр жэшээ болоно. Улаан-Үдэ хотоор ябахадаа мяханай комбинат, нарин сэмбын фабрика, телецентр ехэтэ һонирхообди.

Г. Алтангэрэл.

Би Монголой Арадай Республикын юрын ажалша хүмби. Тиимэл тула Буряад нютагаар ябаха танай һайхан тала нютагые хараха, коммунизм байгуулжа байгаа шударгы хүн зоноортнай танилсан айлшалха золтой байһандаа шэн сэдьхэлһээ баярланаб. Би өөрөө типографиин хүдэлмэришэн тула танай редакци болон типографиин ажал тон һонирхон хараһан байнам.

Пүрэв.

Сүхэбаатарһаа ерэһэн монгол хани нүхэдөө халуунаар угтаһан Буряад республикын бүхы ажалшадта «Буряад үнэн» газетээр дамжуулан шэн сэдьхэлэйнгээ талархал элирхээлхыем зүбшөөгыт.

Дэчинлхүндэб.

Сэлэнгэ аймаг

Монгол Арадай Республикын Сэлэнгэ аймаг 1930 ондо анхан байгуулагдахадаа «Газар тариалангай аймаг» гэжэ нэрлэгдэдэг байһан аад, хожомынь тус аймагай ажалшадай хүсэлгөөр Сэлэнгэ аймаг гэжэ нэрэтэй болоһон юм.

Аймагай нютаг хойто талаһаа Советскэ Союзтай хилэ залгадаг, зүүн, зүүн-урда, урда болон баруун талаарнь Хэнтэйн, Түб, Булган аймагуудай нютагууд оршодог байна. Сэлэнгэ аймагай газарайнь хэмжээ 38,9 мянган дүрбэлжэн километр болодог. Аймагай газар дээгүүр Орхон, Тула, Хараа, Юрөө, Пэвэн, Бургалтай, Шарын гол гэжэ гол горход урдажа, Сэлэнгэ мүрэндэ шудхадаг байха юм. Мүн тэрэшэлэн Хүдэрэ, Хираан, Зэлтэр, Сүхэ голнууд урдажа гарадаг. Аймагай 14 мянган дүрбэлжэн километр газар — уула, ой модотой, ан гүрөөһэ, үрэ жэмэсээр элбэг.

Юрөө, Хондо, Далата гэжэ нютагуудта халуун, хүйтэн аршаанууд бии. Хондын аршаанай дэргэдэ ажалшадай томохон амаралтын газар байгуулагданхай.

Сэлэнгэ аймагай дэбисхэр дээрэ 3 хото, 2 хотын район, 10 сомон тоологдоно. Аймагай түб—Сүхэбаатар хото, 10 гара мянган хүн зонтой юм.

Мал ажахын талаар. Сэлэнгэ аймаг хадаа мал ажал тариалан хоёрые зэргэ эрхилдэг байна. Эндэ 7 госхоз, арадай нэгэдэлэй (кооператив) 5 ажахы бии.

Аймаг дотор гол түлэб табан хошуу мал үсхэбэрилэгдэдэг. Бүхы малайнь 25 процент ашаг шэмэ ехэтэй һайн үүлтэрэй мал. Эндэ Орхондохи госхозой ажахын, тэндэ байгуулагдаһан эрдэм шэнжэлэлгын газарай олон жэл соо ябуулһан ажалай ашаар «Орхон» гэжэ шэнэ үүлтэрэй хонин бии болгогдоһон байна. Энэ үүлтэрэй хонин нарин нооһотой, мяхалиг шэглэлтэй юм.

Аймаг дотор малай врачебнэ 11, фельдшерскэ 24 пункт ажалладаг. Мал ажахын хажуугаар шубуу, туулай үсхэбэрилгэ үргэнөөр хүгжэнхэй.

Газар тариалангай талаар. Сэлэнгэ аймаг орон доторхи газар тариалангай 40 хубиие эзэлдэг. Тарианай талмай жэл ерэхэ бүри улам үргэдхэгдэнэ, ургасын хэмжээ дээшэлнэ. Тарианайнгаа бүхы ажалые оньһото техникын хүсөөр ябуулдаг болонхой.

Зүүнхараа нютагта байгуулагдаһан газар тариалангай туршалгын ажахын дэргэдэхи эрдэм шэнжэлэлгын ажалшад Х. Зундуйжанца, М. Үлзий гэгшэдэй оролдолго шэнжэлэлгээр «Орхон» гэжэ шэнэ сортын шэниисэ бии болгогдоо. Энэ шэниисэ Монгол ороной сэг агаарай байдалда тааруу, үндэр ургаса үгэжэ шадаха байһаниинь олон жэлэй туршалгаар баталагдан гэршэлэгдээ. Мүнөө энэ хүрэнгые олон ажахынууд үргэнөөр хэрэглэжэ, баян ургаса хуряажа байха юм.

Аймагай ажахынууд үрэ, жэмэс тариха ажалые хүгжөөжэ байна.

Промышленностиин талаар. Һүүлэй жэлнүүдтэ 10 шахуу предприятинууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Тэдэнэй дунда томохон үйлэдбэринүүд гэхэдэ, Сүхэбаатар хотодо баригдаһан 6 мянган киловатт хүсэтэй электростанци, модо болбосоруулха комбинат, Юрөөгэй модоной ажахы, зуруулай фабрика болон бусад болоно. Советскэ Союзай туһаламжатайгаар байгуулагдажа, 1961 ондо ашаглалгада оруулагдаһан гурилай комбинат бии. Тус комбинат Монгол орон доторо иимэ үйлэдбэринүүдэй хамагайнь томо болоно. Энэ комбинат элеваторай тээрмын цехүүдтэй, мүн пшено болбосоруулха заводтой.

Аймагай түбтэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг томохон комбинат ажалладаг. Энэ комбинат хилээмэ бариха, архи гаргаха, тоһо болбосоруулха, мылэ хэхэ заводуудтай, кондитерскэ фабрикатай юм. Тэрэшэлэн Сүхэбаатар, Зүүнхараа хотонуудта, зарим госхозуудай түбүүдтэ промартельнүүд ажаллажа, арад зоной үдэр бүриин хэрэгсээнэй эд бараа бүтээн гаргадаг байха юм. Эдэнэй гол үйлэдбэрилдэг зүйлнүүдынь гэхэдэ, гутал хубсаһа оёхо, һээы гутал дараха, гэрэй хэрэглэл, мебель гэхэ зэргэ болоно.

Транспорт-холбооной талаар. Сэлэнгэ аймаг уһан, түмэр болон агаарай замуудаар хангагданхай. Иимэ олон түрэлэй замуудые хэрэглэн, арадай ажахын ашаа тээбэриие, арад зониие шэрэхэ үргэн арга боломжонуудтай байна. Түмэр замай Зүүнхараа, Сүхэбаатар болон бусад олон станцинуудта, 806 километр ута түмэр зам дээрэ 3000 гаран хүдэлмэришэд ажалладаг.

Алтанбулаг дээрэ байгуулагдаһан агаарай флодой аэродром Улаанбаатар — Сүхэбаатар — Жулдура хоорондо үргэлжэ ниидэдэг ашаанай самолёдуудые таһаралтагүй ажаллуулан хангажа байдаг.

Соёл-гэгээрэлэй талаар. Аймаг соохи һургуулиин наһанай хүүгэд бүгэдөөрөө һургуулинуудта һуралсадаг. Мүн үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхагданхай.

Аймаг дотор эхин һургуули—11, долоон жэлэй—3, найман жэлэй—2, арба нэгэн жэлэй—2 һургуули ажаллажа, тэндэнь хамта 4700 гаран хүүгэд һуралсана. Гадна Алтанбулагай хүдөө ажахын техникум, Шаамардахи һуралсалай комбинат хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон механизаторнуудые олоор бэлэдхэн гаргадаг байна.

Аймаг дотор соёлой ордон—2, клуб—10, улаан булангууд—51, библиотекэ—6, кинотеатр, киноустановка — 18 ажаллана. Алтанбулагта Сүхэбаатарай музей байгуулагданхай. «Сүхэбаатарай туг» гэжэ аймагай газетэ хэблэгдэнэ.

Социалис мүрысөөнэй дээдэ шата болоһон социалис ажалай бригадын, ударнигуудай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хүдэлөөндэ аймагай ажалшад үргэн олоороо хабаадалсадаг. Мүнөө социалис ажалай бригадын нэрэ олоһон коллективүүд, социалис ажалай ударнигай солодо хүртэгшэд маша олон.

Аймагай ажахын һалбаринуудта Монгол Арадай Республикын ажалай баатар солотой 9 хүн, гүрэнэй шангай лауреат—3 хүн ажаллажа байдаг.

Монгол Арадай Республикын Сэлэнгэ аймагай түб Сүхэбаатар хото. Энэ хото совет-монголой хилэдэ ойрохон, Сэлэнгэ мүрэндэ шудхадаг Орхон голой эрьедэ оршодог байна. ЗУРАГ ДЭЭР[Э]: Сүхэбаатар хотын юрэнхы үзэмжэ.

Баатар механизатор

Дэлгэр һайхан зунай сагай эхилжэ байһан үе бэлэй. Сүхэбаатар хото үзэсхэлэн гоёор шэмэглэгдэнхэй, түмэр хүлэг жолоододог залуу үетэниие угтан абахаар зэһэн байгаа бшуу. Партизанай талмай, айлшадай буудаг газараар, хотын гудамжаар хүл хөөрсэг ехэтэй һэн. Тиимэшье байнгүй яахаб даа — трактор, комбайн болон бусад хүсэтэ машина жолоододог залуу үетэн Сүхэбаатар хотодо болохо зүблөөндэ таһалгаряагүй ерэжэл байгаа.

Бидэнэр Сэлэнгынгээ аймагай байрада суглараабди. Манай байрын хажууда хүршэмнай болохо Булган, Түб аймагайхид буугаа. Суглаанда уряалтай манай аймагайхид барандаа арайл ерэжэ үрдеэгүй байба. Удангүй газааһаа аянай жэжэхэнүүд чемодануудые бариһан нэгэ бүлэг хүнүүд оробо. Гэр соо байгшад хүнхинэлдэн хөөрэлдэжэ захалба. Тиигэншьегүй яахаб даа. Атар талада далай шэнги алтан шаргал таряа ургуулан, алдар суу, амжалта бүтээлээрээ анда нүхэд болоһон зон ха юм. Минии ороной хажуудахи орондо намхалзаһан алхасатай, мяхалиг бэетэй, согтой хара нюдэ ялалзуулһан залуу хүн байрлаха болобо. Адаглан харахадам, шэг шарайнь нара һалхинһаа борлоһон, гар хүлынь мүн лэ булшан хүсөөр мундаагүй, юрэнхыдөө гүндүүн янзын хүн байба. Гар гараа барисалдан танилсахадам, Баасан гэжэ нэрэтэйнь элирбэ.

Бүгэдэ Найрамдаха Монгол Арад Уласын Сэлэнгын аймагай Цагаантолгойн сангай ажахын тракторист, комбайнер хүн гэжэ хажуудахияа таниха болобоб. Энэ нүхэрнай хоёр жэлэй удаа дараалуулан БНМАУ-гай хүдэлмэриин баатарай хэмжээгээр ажаллажа ябаа юм гэжэ суг ябалсаһан нүхэдынь омогорхон хөөрөө. Тиигэжэ мэдэхэдээ, энэ хүнтэй бүри дүтэ танилсаха гэжэ шиидэбэб. Баасан бидэ хоёр суглаанай эхилхэ үдэр эртэлэн бодоод, һалхинда гарабабди. Бүри 6 саг болоҗо байһан үе. Үглөөнэй агаар арюухан тунгалаг, һэрюун амяар бидэниие түхөөнэ. Олоной хараха үзэхэ зорилгоор табигдаһан тракторай ойро зогсоһон нэгэ залуу хүбүүн:

— Баасан, ши техникээ яажа ашагланабши. Хуушанайнгаа танилда хэлэжэ үгыш, — гэжэ хажуудахидам хандаба.—Бидэ хоёр уулзаа харалсаагүй хоёр жэл тухай ябаба ха юм бибди. Газетэ, хэблэл уншахада, шимнай манайнгаа курсынхид соoһоо суу алдараараа илгарбалши даа.

—Зай, ши иигэжэ байжа һорһон малгай бү үмэдхүүлэл даа. Минии таанадһаа онсо илгарһамни юун байгаа юм,—гэжэ Баасан дурагүйшэгөөр гүбэд гэбэ.

— Байза, бишье ажалайнгаа дүй дүршэл тухай шинии хөөрэжэ үгөө һаа, баһа дуратай байнаб,— гэжэ нэгэ залуу хүн оролсобо.

— Трактор, комбайн гээшэмнай ехэл нарин нягта, ханамжатай хандалгада дуратай машинанууд ха юм. Энэ талаар хүдэлмэриин баатар Цагааншухэртын туршалгын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд анхаран ажалдаа хэрэглэбэлнь, зохимор гэжэ һананаб,— гэжэ хэлээд, Баасан үгэеэ хуряажархиба. Энэ үедэ тэрэниие гуша шахуу залуу тракторист болон комбайнернууд тойрошоод, ямар нэгэн хэшээлэй боложо байһандал һанагдаба. Баасанай замхашахада, тэрэниие тойроод байгшад:

— Баасан, саашань хөөрыш даа,— гэжэ гуйнад. Теэд Баасан үгэ хэлэхэдээ тиимэ шумууһан хүн бэшэ байшоо хаш.

— Даалгагдаһан техникэдээ харюусалгатайгаар хандаха, тоһо түрхижэ байха тон шухала, мүн трактор машинаяа али болохо ашаг туһатайгаар хүдэлгэхэ хэрэгтэй.

— Зай, зай.

— Баһа хии ябалга, ашаа шэрүүлэнгүй урагша хойшонь машинаяа гүйлгэхэдэ муу.

— Тэрэш бүри үнэн зүб, ухаа[...]тайл юм байна.

— Мотоорой хүдэлхые саг үг[...]гэлжэ шагнажа ябахаһаа гадна[...] түлишэ дамжуулдаг зүйлнүүды[...]ень сэбэрлэжэ байхада тон һайн.

— Үнэхөөрөөшье эмшэ хү[...] шэнги техникынгээ зүрхые шаг[...]нажа байха гээшэ боломоор л[...] хэрэг даа. Баасан зүб хэлэнэ,—гэжэ хэншьеб хажууһаань оролсобо. Энэ үедэ Баасан «ДТ—54» трактор, «СК-3» комбайны ашаглахада дайралдадаг онсо ан[...]хармаар хэдэн зүйлые харуулба.

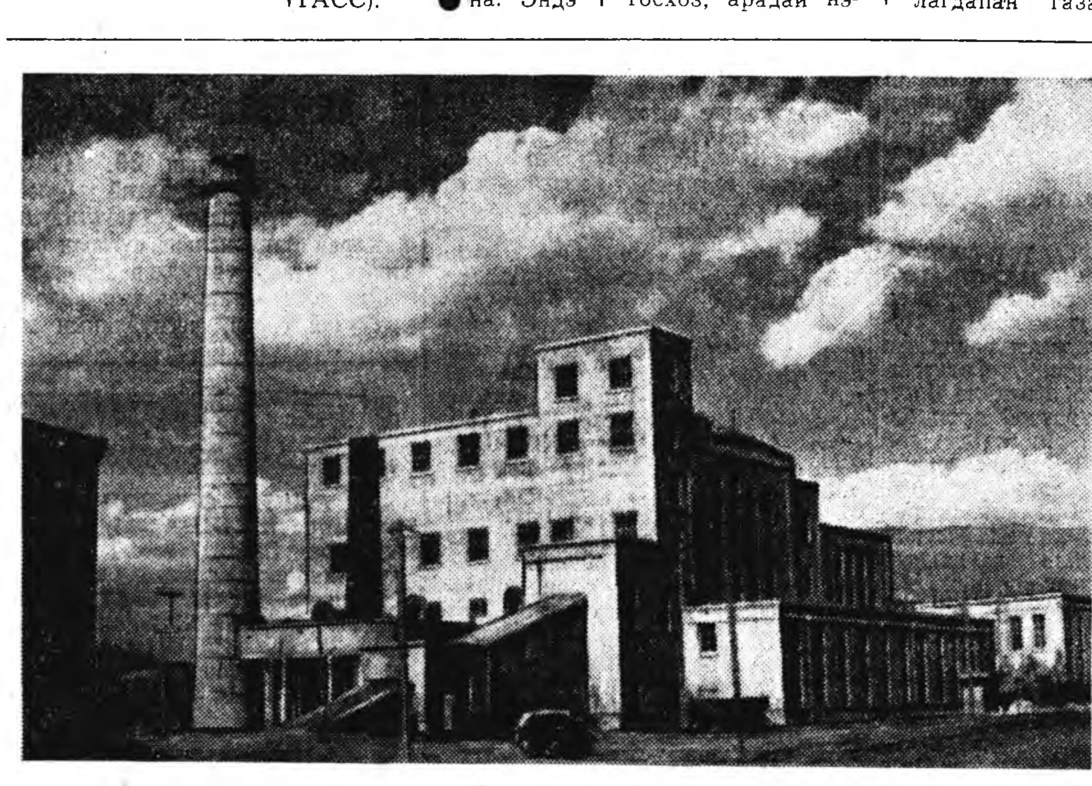
Энэ үзэмжэдэ табигдаһан трактор болон комбайные тойрож[о] байһан залуу тракторист боло[н] комбайнернууд Баасанай хэлэз[...]шые анхаралтайгаар соносон[...] курсада һурахадаа үзэһэнөө ла[...]лан абана. Монголдоо суута[й] Булган һайхан нютагай Мого[д] сумын Хулжийн голой хүбөөд[...] хурьгашан ябаһан Баасан мүнө[ө] техникын орёо оньһые шадама[...]раар эзэмдэжэ, далай мэтэ заха[...]гүй алтан тарята талаар ком[...]байнаа залан ябахадаа ямараа[р] зосоогоо омогорходог хаб. Хара[...]һан һайт!

Тэрэ 1960 ондо «ДТ-54» трак[...]тораар 73 хоногто ажаллаха зуу[...]раа түсэбөө 209,7 процент дүү[р]гэжэ, 3388 литр түлишэ алмаа[...]. Харин 1961 ондо мүн лэ түсэбө[ө] хоёр дахин шахуу үлүүлэн дүү[р]гэһэн алдартай. Харин 1962 онд[о] 63 хоногой туршада ажаллах[а] зуураа 441 га хахалхын оронд[о] 906 га хахалжа, «СК-3» комбай[...]наар 498 га таряа хуряагаа. Тии[...]хэ зуураа 5601 центнер үндэр бая[н] ургаса хуряан абаад, 4322 лит[р] түлишэ алмаа.

Энэ гайхамшагта туйлалтануу[...]дыень һайн мэдэхэ һэн була, тэр[...] июнь һара соо Сүхэбаатарта та[...]нилсаһан хани нүхэрни хэзээ[...] хүдэлмэриин баатар болгшол аа[...] гэжэ зосоогоо хүлеэжэл ябагша[...] һэм.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршад[а] хүдэлмэриин баатарай хэмжээнһэ[э] доошолонгүй, шударгы ажалаара[а] суурхажа ябаһан минии тани[л] Баасанда БНМАУ-гай хүдэлмэриин баатарай хүндэтэ нэрэ зэрг[э] олгохо тухай БНМАУ-гай арада[й] Ехэ Хуралай түрүүлэгшын зар[...]лиг һаяхан радиогоор шагнаа[д] аза хубитай, абьяас түгэс залу[у] баатартаа энээхэн зүйлөө зорюул[...]жа бэшэбэб.

Ц. Доржсурэн.

Сүхэбаатар хотын электростанци.

«Баян Монголой хони ямаан олон...»

Айлшаднай Улаан-Үдэтэй танилсаһаар

Манай республикада Монголой Арадай Республикаһаа айлшаар ерэһэн бүлэг нүхэд городоймнай предприятинуудаар ябажа танилсаһаар. Аяншалгынгаа хоёрдохи үдэр хүндэтэ айлшаднай Забайкальска аймагай совхоз ошожо, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа. Совхозой хүдэлмэришэд айлшадаа хүндэтэйгөөр угтажа, бүхы ажалаа харуулһан, хани ёһоор хөөрэлдэһэн байна. Илангаяа совхозой норконуудые харууһалдаг нэгэдэхи бригадын эхэнэрнүүд хани нүхэдөө хүндэлжэ, сугтаа дүрэеэ буулгуулһан, хөөрэлдэһэн, адресуудаа абалсаһан байна. Айлшад манай хүйтэн уларилда норконууд хэр тааража, үрэжэжэ, олошорноб гэжэ һонирхоо. Совхозой ангуудые хараһанайнгаа һүүлээр, хүндэтэ айлшаднай хүдэлмэришэдэй тосхоноор ябажа хараа, һонирхоо.

Холоһоо ерэһэн нүхэдтөө аян замда һайн һайхан ябахыень, ажал хүдэлмэридөө амжалта ехэтэй байхыень хүсэжэ юрөөгөөд, совхозой хүдэлмэришэд хүндэтэ айлшадаа үдэшөө.

А. Матренин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Багшанарай профсоюзай обкомой түлөөлэгшэ О. Т. Хадаханэ хүндэтэ айлшадайнтаа дунда.

Авторай фото.

Ажалай дүршэлтэй болоод...

Хэдэн жэлэй үмэнэ арбадахиие дүүргээд, болбосоролой аттестат абажа, ажал хүдэлмэридэ хамсыгаа шуужа орогшод ажалай дүршэлтэй болоод, шалгалта барижа, дээдэ һургуулинуудта ерэжэ ороно. Улаан-Үдэ хотодохи дүрбэн институдуудта мүнөө жэл хэдэн мянгаад студентнэр абтаад байна.

Эдэнэрэй ехэнхидынь шэнэ мэргэжэлэй Зүүн-Сибириин технологическа институдта орохо дуратай. Мүнөө эндэ 225 хүн абтаба. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 100 хүнөөр олон болоно. Урда жэлнүүдтэ тус институдта гурбан факультедтэ һуралсадаг һаа, харин мүнөө долоон тиимэ факультедүүд бии болоо.

— Танай институдта шалгалта хэр зэргэ үнгэрөө хаб, — гэһэн асуудалтайгаар Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай шалгалтын комиссиин секретарь Л. Ф. Земляковада хандагдаа:

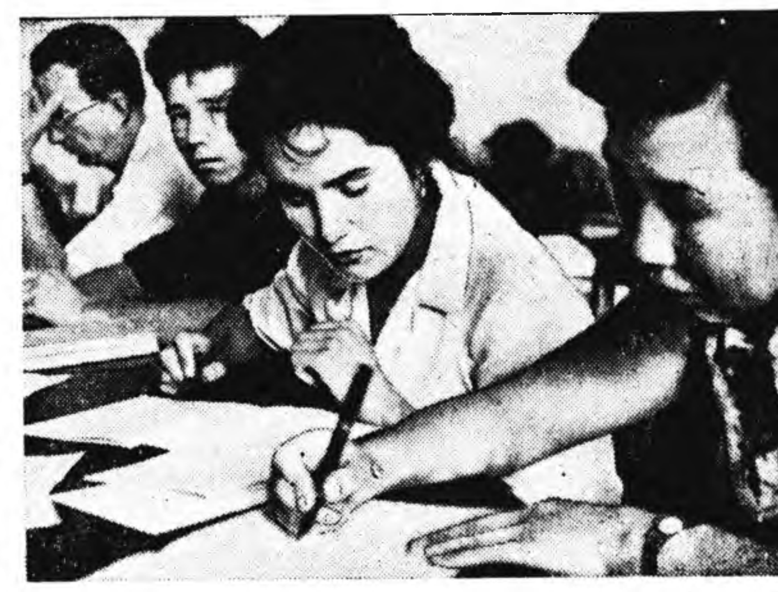
— Институдаймнай шалгалтын комиссиин нэрэ дээрэ 1200 мэдүүлгэ абтаһан байгаа. Эдэнэрэй 601-ниинь конкурсаар абтаад байнхай. Студентнүүдэй ехэнхидынь хэлэ бэшэгэй, түүхын факультедтэ орохо дуратай.

Буряадай хүдөө ажахын институдта табан зуун хүн абтаа. Эдэнэрэй 425 хүниинь республикын колхоз, совхозуудта хүдэлжэ, хэдэн жэлэй ажалай дүршэлтэй болонхой. Тиихэдэ эдэнэрэй 20 студентнүүдынь колхоз, совхозой зөөри дээрэ һураха болоно.

Зүүн-Сибириин библиотечнэ институдта орохоор үргэн уужам эхэ ороноймнай хизаарнуудһаа — Primори, Таджикистан, Кавказ, Яхадай, Коми АССР-эй болон бусад областьнуудһаа олон хүнүүд ерэнхэй. Мүн Монголой Арадай Республикаһаа хорин хүн тус институдта һурахаар ерээ. Институдта хамтадаа 150 хүн абтаа.

А. Бабушкин,

Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй студент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанара[й ин]ститудта шалгалта үгэгшэд.

В. ЗОРКИНОЙ ф[ото].

Үхибүүдэй зунай амаралтын үедэ юун хэгдээб?

Манай Улаан-Үдэ городой хүүгэдэй республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэд библиотекынгээ зунай хүдэлмэриин түсэб пионернүүдэй лагерьнуудтай хамтаран зохёоһон байгаа. Июнь һарада «Амар мэндэ, зулгы зохид зунай үе» гэһэн темээр утренник үнгэргэгдөө һэн. Эндэ суглараһан хүүгэд манай түрүүшын нимэ уулзалгые ехэ һонирхожо хараһан, үзэһэн юм. Энээнэй удаа республикынгаа 40 жэлэй ойн һайндэрые угтуулан «Минии республикын 40 жэл» гэһэн аман журнал эмхидхэжэ, түрэл республикынгаа түүхэ хүүгэдтээ хөөрэжэ үгэһэн байгаабди. «Зорька» гэжэ пионерэй лагерьта ошожо, тэндэ амарагшадтай хоёр хөөрэлдөөн хэгдээ һэн.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй материалаар июль һарада үхибүүдтэйгээ һонирхолтой хөөрэлдөө библиотекэ соогоо эмхидхээһэмди. Тус хөөрэлдөө ВЛКСМ-эй обкомой бюрогой гэшүүн Б. П. Гусев үнгэргэһэн юм. Хөөрэлдөө шагнахаар ерэгшэд библиотекэ соо эмхидхэгдэһэн «Июниин Пленумэй шиидхэбэриие ажабайдалдаа нэбтэрүүлэе», «Космонавтнууд В. Терешкова, В. Быковский», «Таанад коммунизмын үедэ ажаһуухат» гэхэ мэтэ материалнуудые ехэтэ һонирхожо хараһан байгаа. Библиотекын нүгөөдэ таһаг соонь «Хүн хүндөө нүхэр», «Шинии ажабайдалай түлөө тэмсэгшэд» темэнүүд үхиб[үүдэй] анхаралые хан[гажа] шадаһан б[айна].

Библиотекын [хү]дэлмэрилэгшэд абахаар ерэһэ[н] шиихан үхиб[үүд] туһалхаһаа г[адна] яагаад өөрөө [у]шэлэжэ аб[ахаб] юун тухай ун[шахаб] гэһэн асууда[лнуу]даар хөөрэлдө[өн] гэргэжэ байда[г].

Һаяар эхи[лхэ] байгаа һурал[ай] жэлые угтуула[н биб]лиотекэмнай [...]реннигта бэлэ[н] байнхай. Эндэ [...]шод класс б[...] һурагшадта [...]тэй номуудай ставкэ эмхи[д...] байнабди. Би[блио]текэдэмнай ол[он] ерэжэ байхы[ень] уринабди.

К. Жилк[...]

хүүгэдэй ре[спуб]ликанска биб[лиоте]кын директ[ор].

МАНАЙ БАУНТ НЮТАГТА

АГААРАЙ ТАКСИ

Багдарин тосхоной хажуу талада түхеэрэгдэһэн аэродром дээрэһээ үдэр бүри шахуу самолёдууд ниидэжэ, аймагаймнай колхозуудай гэшүүдые, геологуудые, алта малтагшадые шэрэжэ байдаг. Мүн эндэхи хүн зоной эдихэ юумэ, шухала хэрэгтэй ашаа агаарай такси зөөдэг болонхой. Мүнөө Баунтын удхэн тайга дээгүүр «ЯК-12», «АН-2» түхэлэй самолёдууд ниидэлэ. Самолёт тус аймагай оро үсхэбэрилэгшэд, ангуушадай ёһотой такси болонхой, холо ойрые мэдэнгүй, аяншалагшадые дуратай тээшэнь шэрэжэ байдаг. «Путь к коммунизму», «Рассвет» колхозуудай центрһээ Багдарин хүрэтэр самолёдоор ниидэхэдээ 15—20 минута хэрэгтэй.

1947 оной үедэ самолёдоор 200—300 хүн зөөгдэдэг байгаа һаа, 1962 ондо энэ тоо 16 мянга болотороо ехэ болоо бшуу. Баунтын үндэр хабсагай, үдхэн ой тайга дээгүүр самолёт жолоодожо ябаһан лётчигууд А. Шемяков, В. Оскорбин, А. Линенко, ахалагша техник В. Горенский, механик А. Черниговский болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг.

АЛТАНАЙ УУРХАЙДА...

1953 оной эхеэр Маловска гэжэ заахан тосхон байгша бэлэй. Эндэ алта малтагшадай хэдэхэн гэрнүүдһээ бэшэ юумэ үгы һэн. Тэрэ жэлэй зун энэ тосхон шадар ехэ алтатай һудалай олдохоһоо хойшо, тэндэ зоной байра шэлээр түхеэрэгдэжэ, ажалшадыншье олон болоо. Эндэ шэнэ электростанциин ашаглалгада үгтэһэнэй һүүлээр, бүхы ажалынь ольһожоруулагдаһан юм. Алта малтагшадай ажалда шэнэ техникын нэбтэрүүлэгдэхэдэ, ажалайнь бүтээсэ зургаа дахин дээшэлээ. Эдэ бүгэдын ашаар тус тосхоной алта малтагшад долоон жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргээ.

Хүдэлмэришэдэй ажалайнь бүтээсын дээшэлхэтэй хамта, тэдэнэй ажабайдал, ажаһуудал һайжарла. Арбаад жэлэй саада тэд өөрын мотоцикл, машина гэжэ мэдэхэгүй байһан ажалшад мүнөө өөрын мотоцикл болон «Москвич» маркын машинада һуугаад, дуратай тээшээ харайлгалдадаг болонхой. Жэшээнь, 1962 ондо 96 айл мотоцикл, арбаад гаран айл «Москвич» машина худалдан абаа.

П. Казаринов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Багдаринай аэродром дээрэ. 2. Багдарин тосхоной нэгэ үйлсэ харуулагдана.

В. Помытовой фото.

Нёдондонойхиһоо 2 миллионоор олон

Россин Федерациин худалдаа наймаанай организацинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ республикымнай наймаанай организацинууд шалгаржа, дүрбэдэхи һуури эзэлбэ. 60-аад хизаар, областьнуудай дундаһаа манай Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд үндэгэ суглуулгаараа гурбадахи кварталайнгаа түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулжа үзэхэдэ, хоёр миллион 465 үндэгэн олон абтаһан байна. Загарайн аймпотребсоюз гурбадахи кварталай түсэбһөө гадуур миллион үлүүтэй үндэгэ тушаагаа. Тэрэшэлэн Баргажанай, Сэлэнгын, Тарбагатайн, бусад худалдаа наймаанай организацинууд яһала һайнаар ажаллаа.

К. Димов.

Нютагайнь зон баясана

Захаамнай «Победа» колхоздо бэшэг зөөгшөөр нүхэр Цыденова арба гаран жэлэй туршада ажаллажа ябана. Энэ нүхэр аяар долоон модоной зайда үдэртөөшье бэшэ һаа, үнжөөд лэ «Буряад үнэн» газетэ, үнгэ бүриин журнал, холо ойрын нютагуудһаа ерэһэн бэшэгүүдые асаржа, хүн зоноо баясуулжа, үгэ зугаа дэлгэмэ һониннуудые уншуулдаг юм. Нүхэр Цыденова жэлэй ямаршье сагта — янгинама январиин хүйтэн, зунай ааяма халууншье байг — хамаагүй, газетэ, журналнуудые тэбэрихэй тосхонойнгоо айл бүхэнөөр ябадаг.

Нютагайнь зон, илангаяа үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүгшэд, үбгэд даруу номгон зантай энэ басагандаа бэшэг, газетээ уншуулжа, баясажа байдаг юм.

Е. Байдурова.

Хилын саанаһаа

Аюулгүйн Советдэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 29. (ТАСС). Аюулгүйн Советэй августын 28-най үдэрэй заседанида Израилиин, Сириин хоорондо тохёолдоһон хилэ тухай арсалдаае зүбшэн хэлсэбэ. Израилиин, Сириин, Англиин, Бразилиин түлөөлэгшэд тэндэ үгэ хэлэбэ.

Аюулгүйн Советэй удаадахи заседани августын 29-дэ болохо. Тиихэдэ энэ арсалдаата асуудалые баһа хаража үзэхэ юм.

Словацка восстаниин 19 жэлэй [ой]

ПРАГА, августын 29. (ТАСС). Словацка арадай восстаниин болоһоор 19 жэл гүйсэһэнэй ойе үсэгэлдэр Братиславада баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэбэ. КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь А. Дубчек тэндэ үгэ хэлээ.

Чехословацка арадай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй шухала шатань словацка арадай восстани болоно гэжэ А. Дубчек үргэлжэлүүлээ.

Чехословацка арад зоной [национ]ально-сүлөөрэлгын тэмсэлд[э Сло]вацка арадай восстанида сов[етскэ пар]тизангууд ехэ туһаламжа хү[ргэһэн гэ]жэ А. Дубчек тэмдэглэбэ.

Словацка арад зон шуһа[а]адхаагүй. Арадай засагай [жэлнүү]дэй туршада Словакиин тү[хэл ор]ай хубилаа. Урдань гээгдэн[гиин] һанаа мүнөө хүгжэнги пром[ышлен]но-хүдөө ажахын гүрэн бо[лоо]. Тиигэжэ Словаки хадаа Чех[ословац]киин Социалис Республикын [салга]шагүй нэгэ хубинь болоо бшу[у гэжэ] А. Дубчек хэлэбэ.

Буу зэбсэг хуряалгаар 18 гүрэнүүдэй хабаададаг комите[дэй заседани]

ЖЕНЕВЭ, августын 29. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряалгаар 18 гүрэнүүдэй хабаададаг комитедэй заседани мүнөөдэр болобо. Хоёр түрүүлэгшэнэр — С. К. Царапкин (СССР), Ч. Стелл (США) гэгшэд энэ оной апрельһээ сентябрь хүрэтэр комитедэй ямар хэрэг бэелүүлһэн тухай ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ, буу зэбсэг хуряалгаар ООН-эй тусхай комиссида элидхэл бэлдэһэн байна. Энэ элидхэлэйнь проектые 18 гүрэнүүдэй хабаададаг комитет һайшааба. Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай Москвагай хэлсээнэй баталагдаһан ушарые тэрэ элидхэл соонь онсолон тэмдэглээ. Энэ хэлсээе амжалтатайгаар баталха хэрэгтэ 18 гүрэнүүдэй хабаададаг комитет хубитаяа оруулаа гэжэ тэндэнь заагданхай. Энэ хэлсээе дэлхэйн олониитэ зон халуунаар дэмжэбэ гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

СССР-эй, США-гай, Великобританиин, Чехословакиин, Румыниин, Польшын, Индиин, Швеции[н, ...]ай, Нигериин болон бусад [гүрэнүү]дэй түлөөлэгшэд мүнөөдэр[эй засе]данида үгэ хэлэбэ. Буу зэбс[эг хуря]алгада хабаатай асуудалнуу[д, ...] мүн уласхоорондын шахард[...] дал һуларуулха хэмжээнүү[д] бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэ[бсэг ху]ряалгые бэелүүлхын түлөө [...]жатай һайн эрхэ байдал би[й болго]хо тушаа эдэнэр үгэ хэлэһэ[н].

ООН-ой Генеральна Ас[самблейн] сессидэ буу зэбсэг хуряах[...]на туршалга хорихо тухай [...]лай зүбшэн хэлсэгдэхэ ба[...] хараада абажа, 18 гүрэнү[үдэй ха]баададаг комитедэй хү[...] сентябриин 1-һээ саг зуура[...]хо шиидхэбэри абаа. Эндэ з[...] асуудалнуудые ООН-до хара[...]гаһанэй һүүлээр долоо хон[о]хада 18 гүрэнүүдэй хабаад[адаг ко]митедэй хүдэлмэри хэдыд[...] жэлүүлхэ тухайгаа тодорх[ой] гэжэ зүбшэһэн байна.

Алжирай түрүүшын конституци һайшаагда[ба]

АЛЖИР, августын 29. (ТАСС). Бэеэ даанхай байдалтай болоһон Алжирай түрүүшын конституциие Алжирай Национальна суглаан олонхиин дуугаар үсэгэлдэр һайшаагаа.

Энэ конституци соо заагдаһан гуримуудай ёһоор, республикын президентые һунгалга үнгэр[үүлхэһээ] Гадна нэгэ партиин оршон б[айха жу]рим тогтоогдохо байна.

Уншагшадай асуудалнуудта харюу

Автомадуудые хэрэглэлгэ коммунизм байгуулгада туһална

Арадай ажахын элдэб һалбаринуудай үйлэдбэрнүүдэ автомат бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байна, энэ совет арадта ямар туһа хүргэнэб? Автомат хэрэглэлгэ саашадаа хүнэй хэдэг ажалые машинаар дүүргэхэ ябадалда хүргэхэ гү? Автомадуудые үргэнөөр хэрэглэлгэ манай оронхой болон капиталис гүрэнүүдэй хүдэлмэришэдэй байдалда ямараар нүлөөлхэб? гэһэн асуудалнуудые манай газетын зарим уншагшад табидаг байна. Эдэ асуудалнуудта тус статья дотор харюу үгтэнэ.

Дунда Ураалдахи Дегтярска руднигууд дэлхэйн түрүүшын дайнай үеһөө эхилэн мэдээжэ болонхой юм. Караульна хадын гүн гүнзэгы доторхи угаа элбэг зэдэй руда эдэ руднигуудта малтан абадаг. Тиин руднигууд ашагта малтамалнуудай бусад предприятинуудтай хамта Ураалай зэд хайлуулдаг заводуудые олон жэлэй турша соо рудагаар хангажа байдаг. Рудагай улам бүри ехээр хэрэгтэй болохо тудам руднигта газар доро ажалладаг хүдэлмэришэдэй тоо олон болодог байгаа.

Зүгөөр һүүлэй жэлнүүдтэ хуушанай Дегтяркадахи байдал ехээр хубилаа. Руда малтан абалга нилээд ехээр нэмээ, тиихэдэ хүдэлмэришэдэй тоо мянга тухай хүнөөр үсөөн болоо. Ажалай бүтээсэ дээшэлээ, зарим участогуудта хэдэн дахин дээшэлһэн байна. Руда малтан абалгын өөрынь үнэ хямдараа — мүнөө дегтярска руда Ураалда эгээн лэ хямда сэнтэйнь болонхой.

Иимэ хубилалта яагаад болооб гэхэдэ, руднигай хүдэлмэри үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан, автомадаар зэбсэглэгдэһэн байна. Хүшэр хүндэ хүдэлмэри хэдэг хэдэн олон зуун элдэб мэргэжэлэй хүдэлмэришэдэй дүүргэдэг ажалые мүнөө элдэб янзын автомадууд түргэнөөр, нарин нягтаар дүүргэдэг болоһон байха юм.

Эндэхи хүдэлмэришэд хайшаа ошооб? Магад ажалгүй болоо гү? Үгы даа. Дегтяркада, мүн дүтэ шадарайн районуудта бодхогдожо байһан шэнэ барилганuудта заримашуулынь хүдэлдэг болоо. Нүгөөдүүлынь элдэб профессионально-техническэ курсануудта, тусхай дунда болон дээдэ һургуулинуудта һурана. Автомадуудай хэрэглэгдэдэг болоһон участогуудта үлэһэн хүдэлмэришэд шэнэ, бүри дээгүүр мэргэжэлтэй: автомадуудые ашаглалгын талаар электригүүд болоо.

Ажал хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулга, автомадаар зэбсэглэлгэ мүнөө техническэ дэбжэлтын гол, шиидхэхы хүсэн боложо байна. Бүри мүнөө манай орон дотор автомадаар зэбсэглэгдэһэн тус тус участогууд, цехүүд, заводуудшье бии болонхой. Эндэ хүн имагтал машинын хүдэлмэриин хойноһоо ажаглан хараха ажалтай байдаг, шухала болоһон сагтань тэрэниие залан шэглүүлдэг, заһабарилгын хүдэлмэри хэдэг байха юм. Саашан — саашадаа иимэ цех, предприятинуудай тоо олон болохол байха.

Ухаан бодолой ажалда автоматика мүн лэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Электронно тоололгын машинанууд олон тоото нягталан бодогшодые һэлгэжэ эхилээ, мүн бүридхэлдэ, тоо мэдээндэ, ажахые түсэблэлгэ болон хүтэлбэрилгэдэ хэрэглэгдэнэ. Электронно машинанууд нарин һайн машина болон механизмуудые түргэнөөр бүтээлгэдэнь конструкторнуудта, урданьхүнэй ухаанай хүрэдэггүй научна бодолгонуудые бодоходонь эрдэмтэдтэ туһалдаг.

Социализм атоматикые хүгжөөхэ үзэгдөөгүй үргэн зам нээжэ үгэнэ. Энэнь яһала ойлгосотой. Шэнэ байгуулалтын үедэ автоматика хадаа ниитын дэбжэлтын агууехэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ туһална, манай урагшаа, коммунизм тээшэ дабшалгые түргэдхэнэ, бүхы совет хүнүүдэй материальна байдалай таһалгаряагүй ургалтада, соёл болбосоролойнь дээшэлэлгэдэ туһална.

КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совет арад коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулжа байна. Хүнэй улам ургажа байгаа материальна болон соёлой эрилтэнүүдые жэл ерэхэ тудам бүри хүсэдөөр хангаха гээшэ түрүүшымнай уялга болоно гэжэ парти тоолоно. Промышленностиин болон хүдөө ажахын бүхы гол шухала продуктнуудые гаргалгын хэмжээгээр эгээн лэ түрүү капиталис оронииe — Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ, ахин гараха, материальна болон культурна баялигуудые элбэг дэлбэг болгохо зорилго парти табина. Энээниие имагтал эгээн түрүү техникые, тиимэ болохолоороо, автоматикые нэбтэрүүлһэнэй, ажалай бүтээсые шууд дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлажа болохо байна.

Энэ талаар нэгэ жэшээ харуулая: юрын токарна станогуудые олон шпиндельтэй токарна автомадаар һэлгэхэдэ хүдэлмэришэдэй тооe 15 дахин үсөөн, бүтээгдэдэг детальнуудай тооe арбан таба дахин олон болгохо арга олгодог. Тиимэ болохолороо, мүнөөнэй нэгэ хүдэлмэришэн — «автоматчик» гушаад онуудай токарьто орходоо 225 дахин олон деталь бүтээхэ байна. Металлическа сорго бүтээлгэ абаад үзэе. Сорго гаргадаг заводуудта хэдэн олон мянган хүдэлмэришэн хүнэр хүндэ бар хүсэнэй ажал урданьхэдэг байгаа. Мүнөө Закавказиин металлургическа заводой сорго гаргадаг «400» гэжэ автоматическа станда халаанай турша соо оройдоол дүрбэн оператор хүдэлдэг юм.

Автомат хэрэглэлгэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зуураа, тэрэниие хүнгэдхэнэ, шэнжэ шанарыень хубилгана. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэришэн-станочник олонхи юумые гараараа хэдэг байгаа, харин мүнөө автоматическа линидэ хүдэлдэг оператор гараараа хэдэг эдэ бүхы хүдэлмэриһөө сүлөөрэнхэй.

Харин автоматическа линидэ хүдэлхын тулада мэргэжэл ехэтэй байха хэрэгтэй даа. Эндэ бар хүсэнэй болон ухаан бодолой ажал инженер, технигүүдэй ажал шэнги болоно гээшэ.

Тиимэһээ хүдэлмэришэд бүри болбосорол ехэтэй, техническэ һайн бэлэдхэлтэй байха ёһотой болоно. Харин манай ямаршье предприятида, хамагай түрүүндэ ажал хүдэлмэриин үргэлжэдөө оньһожоруулагдажа, автомадаар зэбсэглэгдэжэ байһан предприятинуудта, хүдэлмэришэдэй юрэнхы эрдэмэй, тусхай-техническэ бэлэдхэлэй дээшэлжэ байһыень бидэнэр харанабди.

Ажал хүдэлмэриин үргэлждөө оньһожоруулагдажа, автомадаар зэбсэглэгдэжэ, ажалай бүтээсын дээшэлһэнһээ уламжалан совет хүдэлмэришэдэй мэргэжэлыншье дээшэлхэ, материальна байдалыншье һайжарха байна. Жэшээлхэдэ, «Динамо» заводто дайнай хойто тээхи үе соо хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн 40—60 процентээр нэмээ. Донбасста имагтал һүүлэй жэлнүүдтэ нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэн бүхэн дунда зэргээр 40 түхэригөөр ехэ салин абадаг болоо.

Үйлэдбэри дээрэ ажал хүдэлмэриин үргэлжэдөө оньһожоруулагдахада, автомадаар зэбсэгжүүлэгдэхэдэ тэндэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй нилээд олониинь сүлөөрдэг. Энэ ушар хүндэ муу хойшолонтой байха болоно бэшэ гү? Социализмын болон коммунизмын эрхэ байдалда иимэ аюул тохёолдохогүй. Үйлэдбэриин техническэ зорилгонуудые түргэнөөр, наринаар, саг болон хүсэеэ алман шиидхэлгэдэнь автомадууд хүндэ туһална. Зүгөөр, хэршье нарин һайн машина хүниие һэлгэжэ шадахагүй. Машиные хүн байгуулдаг, хүнгүйгөөр машина хүдэлхэгүй.

Ажал хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ тудам ажалай бүтээсэ дээшэлдэг, тиигээд манайда хүдэлмэриин үдэр улам саашадаа богони болгогдохо. Советскэ Союз дэлхэй дээрэ эгээн лэ богони хүдэлмэриин үдэртэй орон болохо гэжэ партиин Программа соо хараалагданхай. Тиихэтэй хамта хэдэн олон мянган шэнэ предприятинууд баригдана, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй, Казахстанай, Дунда Азиин угаа ехэ тала дайдануд ашаглагдана. Тиимэһээ хүдэлмэришэд угаа олон хэрэгтэй болохо байна.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулангүйгөөр социализмын эрхэ байдалда ажал хүдэлмэриие автомадаар һайса зэбсэгжүүлэнгүйгөөр социальна дэбжэлтэ хангаха, арадай байдал улам һайжаруулха, болбосоролыень дээшэлүүлхэ аргагүй. Автомадуудые хэрэглэлгэ имагтал шэнэ байгуулалтын эрхэ байдалда арад зондо ехэ ашатай туһатай. Теэд энэ хадаа капитализмын эрхэ бидалда ажалшадта бүри ехэ гасалан зоболон ушаруулха байна.

Үнэндөөшье автомадуудые хэрэглэлгэ капиталис оронуудай ажалшадта юу олгохо байнаб? Хамагай түрүүндэ хүдэлмэриһөөнь, тиимэ болохолоороо, ажамидаран һуухаданьшухала болохо салин хүлһэнһөөнь «сүлөөлхэ», ядаралтай байдалда орожо, үлэсхэлэндэ дайрагдан хосорхо ябадалда хүргэхэ байна.

Капиталис предприятинууд автомат хэрэглэнгүй байжа шадахагүй. Иимэ юумэ хэхэ үридэлдөөн, ашаг олзоёо улам дээшэлүүлхэ эрмэлзэлгэ тэдэниие баадхана. Буржуазна оронуудта шэнэ автомадай ашаглалгада үгтэхэ бүри хүдэлмэришэд ажалһаа олоороо гаргагдажа, хүдэлмэригүйшүүл олон болодог, олониитэ ажалшад үгыржэ, юумэ худалдан абаха шадабаринь доошолдог. Иимэ ушар «сүлөөтэ дэлхэйдэ» боложол байдаг.

Хүдэлмэриһөө гаргуулаагүйшүүлэй ажалые автомат хэрэглэлгэ хүнгэдхэжэ үгэдэг гү? Үгы, хүнгэдхэдэггүй! Капитализмын эрхэ байдалда автомат хэрэглэһэнһээ уламжалан, усалталга олон болодог, хүдэлмэришэдэй дунда ажалтай холбоотой, мүн һанаа сэдьхэлэй үбшэн үргэнөөр дэлгэрдэг. Жэшээлхэдэ, Франциин «Рено» заводуудта автоматическа лининүүдэй олон болоһонһоо уламжалан һанаа сэдьхэлэй үбшэндэ дайрагдаһан хүнүүдэй тоо иимээр олон болоо: 1951 ондо — 162, 1952 ондо — 290, 1953 ондо 421, 1954 ондо — 514 гэхэ мэтээр нэмэһээр байха юм.

Тиин XX зуун жэлэй наука болон техникын шухала туйлалтые үйлэдбэриие автомадаар зэбсэгжэлгые капитализм ажалшадта тааруугүй харшаар хэрэглэнэ. Капиталистнууд автомат хэрэглэжэ, хүдэлмэригүйшүүлые олон болгоно, мүлжэлгэ шангадхана. Тэрээнһээ уламжалан ангиин тэмсэл бүри хурсадана, капитализмын зүрилдөөн саашадаа гүнзэгырнэ.

В. Реут.

Редактор **Ц. О. ОЧИ[РОВ]**.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной августын 31.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан[-Удэ], улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. [редак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—[...] отделов: сельскохозяйственного производства и парт[ийной] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и [...]ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологиче[ской] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсе[лькоров] и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и перево[дов] 34-05.
гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.
Н00513. Зак. № 44[...]